

Naujienu Antroji Dalis

NR. 503

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

J Ū R Ū N A S

Balio Sruogos Legenda apie Dievus ir Žemės Sūnus

Naujienuos, atrodo, bus vienišes, turinčios tą retą a. a. Balio Sruogos apie 800 eilučių poezijos kūrinį — legendą iš Lietuvos pajūrio, nes ne tik niekur kitur, bet ir Lietuvoje išleistuose Balio Sruogos raštuose tos legendos nėra.

Ta legenda buvo išspausdinta Naujienu 1922 metų gruodžio 23 dienos kalėdiniam numerijje kaip tik tuo metu, kai visa lietuvių tauta, akių nesumerkdama, budėjo, kuo baigsis Paryžiuje ir pačiame Klaipėdos krašte tuo metu vystėsi lemtingi įvykiai, kai patys Mažosios Lietuvos patriotai ir idealistai jaunuoliai skubotai mobilizavosi ryžtingam Klaipėdos krašto atvadavimo žygiui.

Kad ir Balys Sruoga buvo aktingas kovotojas už Lietuvos pajūrio išlaisvinimą ir išlaikymą, rodo jo korespondencijų ciklus Naujienuoms pačiais vadavimo metais ir tas faktas, kad, baigęs Miunchene universitetą su daktaro laipsniu rankoje, pirmiausia jis atskubėjo į Klaipėdą, kur 1924 metais buvo Dr. J. Šaulio vedamų "Klaipėdos žinių" redakcijos narys.

Minint Klaipėdos krašto atvadavimo 37 metų sukaktį, ta proga perspausdiname Balio Sruogos meile Lietuvos pajūriui persunktą nepaprastu žodžio gražumu parašytą, daugeriopos vertybės turinčią legendą (paskutinę dalį).

Girių dievo Miškenio sūnus

Legendos turinys yra maždaug toks: Jaunas miškų dievaitis Miškenis įsimylėjo žaliaakę žemės dukrą, ir... įsigijo sūnų, bet pabūges, kad dievų giminė ir pats rūstusis Perkūnas nesužinotų,

"Sūnų mylimą Miškenis,
Prie liūdno bakūžės žvejo,
Kur sustoja Marių bangos,
Susupė tinklan, paguldė,
Ir palaimino mažytį..."

Pajūrio žvejas, radęs pamestinuką, jį užaugino, nežinodamas, kad dievo sūnų augina, davė jam Jūrūno vardą, išmokė žvejo verslo ir sunkaus darbo. Tačiau Jūrūnas antgamtniu jautimu žinojosi esąs ne šio svieto padaras ir žinojo, kad jis yra nelegalės meilės vaisius, kurį ne tik tėvas išmetė, bet ir motina neaugino, ir beaugdamas prisipildė keršto jausmu visai dievų veislei, sugalvodamas ir kaip tą kerštą įvykdyti.

Jis nuplaukė į jūrių-marių gelmes ir, išelinęs į jūrų dievaitės Saulės rūmus, su ja te-

nai užmezgė romaną, kurs baigėsi panašiai, kaip baigėsi Miškenio romanas su žemės žaliaake. Žodžiu, kai paslaptis paašškėjo, dievų giminėje kilo didelis erzelis, kad žemės padaras jų dievišką kraują praskiedęs, ir negandas greit pasiekė rūsciojo Perkūno ausis.

Nuo šios vietos, kur prasideda Saulės bėdos, Perkūno prakeikimas ir Saulės ir Jūrūno iš pajūrio rojaus ištrėmimas, perteikiame legendą ištiesai:

- Tu, kuri esi iš dievo,
- Mano kraujo, mano kūno,
- Žemės laimės palytėjai!
- Iš ugnies pasaulis stojos,
- Tik ugnį mirtis garbinga!
- Nuodėminga, nemaringa,
- Būki amžius nelaiminga —

Viena valkiokis vieningai!..

Devyniom gelmėm sukeikęs išplėšė iš Yščiaus vaisių... Ir nulėmęs mergai Saulei Amžių amžius amžinuosius Vieną vargą nuodėmingą Apsiniaukė šydų šydais. Padangėję užgesė ugnį Ir tolybėse paskendo.

O, prakeikto skausmo gėla! Kai krūtinė sultim tvinksta, Gyvastim jauna kietėja, — Kraujas sunkdamas nerimsta,

Kaip ugnis rasota dega, Kur užtyksta — ten nuvysta

Jaunas žiedas ir žolelė, Kaip veide mergos skaislybė.

Ir paliko žemėj amžiams Giminė skaudžių našlaičių, Be dievų ir be linksmybės, Be dainų ir be dainuočių... Tartum gėlės šienapjūtė, Žydi, želia, nepailsta — Ne gyventi, ne liūdėti, Ne plovėjo einant laukti...

Jei sėjėjas baltas amžių Pasisemtų pilną sterblą Vieno liūdesio liūdniausio, Atsikeltų ankstų rytą Ir pasėtu po pasaulį, Po bangas, po baltą smėlį, Ir po pievas, po nendrynus, Tai būtų našlaičių dienos.

Saulė, gedinti mergelė — Ir pilna kaip sultim uoga Pasikėlė kaip našlaitė... Gėla gelia, kraujas lala, Kaip ugnis rasota dega, Gėdą mergišką minėja... Pasikėlė į padanges Pildyt savo dalią rūscią.

Valią rūsciąją išpildyt Ir ilgėtis — degti, gesti, Ir už nuodėmės gailėtis, — Išvadavimo lūkėti, —

(Tęsinys 3-me psl.)

Dienų Skeveldros

1.

Jau baigiamė pro sausio vidurį prasibristi, ir vis gilyn į 1960-uosius. — Bet šandie kažko mintys grįžta devyneta atgal, ir ko? Metų rūkas, regis, krinta, ak, ir grįžta veidai, matyti, gyvi, reaguojantys. Rūstu, liūdna ar neramu?

O Jolijone (Būtėne) — Jolijone, ir kas klaikas (o gal valia, iš geležies lydyta?) tave parvedė Tėvynėn? 1951-aisiais, kai emigracija iš politinės nėresės, į dolerinę (uždario, pelno, biznio)... Galėjai juk (kaip ir tūkstančiai kitų) tapti "mažazemiu" "sklypininku" (su namiūkščiu, tai į viršų nuo \$15.000 pradėdant) miestelėnu (tiksliau: miesčiūniu), iš lėto tukti (o taukai, kaip ir doleriai, atpalaiduoja nuo prievolės galvoti!), ir gyventi - gyventi (stebint TV ir... progresduojančius hemoroidus)...

Reikėjo gi ten, kolega Julijone, iškilti į užu debesų, leistis į Kazlų Rūdą (ar Rudinkų girią), ak, dar giliau — į požeminį bunkerį, o kai savi ir svetimi budeliai užklupo, griebtis nuodų! Per rūstų pasirijimą ir mirtį pereita į tragiškų, betgi didvyriškų kovų istoriją, į legendą, kuri švaresnė ir tyresnė užu rasą, antu girios medžių aną mirties rytmetį blizgėjusią ir kaip gyvasis sidabras sliaugusią — byrusią.

Kodėl rašau: kolega. Ir iš pasididžiavimo, kad kadais pažinau, kad... Iš chronikiniško fikslumo: buvo Lietuvių žurnalistų Sąjungos tremtyje vienas iš atgaivintojų, o 1947 m. per II-ąjį suvažiavimą Schweinfurte išrinktas į valdybą. Vienų viename valdybos posėdy tesusitikom, nes skyrė okupacinės zonos, po to emigracija. Liko. Kalbėta, kad plaučiai, kad... Matyt, sprendimas (mirti, įdant gyventų!) buvo padarytas žymiai anksčiau, visai nesigilinant į "išikūrimo užjūriuos galimybes".

Garbė ir šlovė a. a. J. Būtėnui!

2.

Sakyk, kone tuo pačiu metu, kai grįžęs Tėvynėn J. Būtėnas mirė Partizano mirtimi, į Vakarų prasilaužė Laisvės Žvejai (prieš metus gavęs jūrių kapitono laipsnį L. Kublickas, boemanas J. Grišmanauskas ir žvejas E. Paulauskas). Jie turėjo šansų farybinėje (skaityk: okupacinėje) santvarkoje kilti pakopomis, tukti - turtėti. Kokis klaikas (o gal valia, iš plieno nukalta - nulieta?) ve-

dė į Vakarų, žemyn socialinėmis (gerbūvio) pakopomis, į vienatvę, liūdesį, ir paliktos Tėvynės ilgesį? Jie per riziką mirti (prieš tai praejus visą bolševikinės žvalgybos kankinimų rūstybę!) ir gi sukūrė *ne - mirties legendą*.

Ak, Laisvės Žvejai iki šiol yra vienišeli, kurie, persilaužę pro geležinę uždangą, nepamiršo kalbėti. Jie vien J. A. Valskybėse aplankė apie 50 lietuvių kolonijų ir painformavo apie padėtį okupuotoje Lietuvoje (beje, ne be prasmės ir brošiūra "Voyage to Freedom", jau nekalbant apie *gerąją naujieną tremties literatūroje*, būtent — J. Grišmanausko "Tolimi kvadratai"). Su širdgėla tenka pabrėžti, kad kai kurie, ir saugiai ir ramiai (negrįžtamai į sovietinius laivus ar kitaip), pasiekę Vakarų, ...dėl "nežinomų priežasčių" iki šiol... *beždžiai* (lyg būt "pasirinkę laisvę" grynai privaciai!).

3.

Gal ir nereikėtų (iš *praetites* dulkių?) kelti grįžimo (kaip a. a. J. Būtėnas) ir į Vakarų prasilaužimo (kaip mielieji Laisvės Žvejai) faktų (juo labiau — jų veiksmų svorio ir kainos!). Kam drumsti dienų rutiną (juk savaitė normaliai prasideda gavus čekį!)?!

Deja, mes ir toliau mėgaujamės kalbose apie politinę emigraciją, kai iš tikro nebeskiriamė vardų ir veidų, erelių nuo kurmių, kad ir patys pasiklydome tarp 3 pušalčių (darbovietė, bankas, lova). Ai man, mane gąsdina mūsų, tremtinių, nebejautrumas faktams, kai grįžtamė į anapus... *gen Michailovo kaina*.

Kai "grįžo" V. Oškinis — dar br... ir net uhu - uhu (juo labiau, kad... valstietis liaudininkas, politinis *ne-priešas*). Bet kai metams slenkant viena aktorė, tai jau... "pas vyrą" (vardu Kiprą, "iš profesijos" — Petrauską!). Kai inž. arch. V. Zemkalnis-Landsbergis, tai: arba — "kvakterėjo", arba — "neturėjo perspektyvų į pensiją". Kai poetas J. Kėkštas-Adomavičius, tai: arba — "ligos ir vargo kankinamas", arba — stačiai — "nutarė apsigyventi Lenkijoje".

Kur mus veda mūs "lietuviškas liberalizmas"?!

Arba: *tremtiniai*, arba *Sveikai!* Manding, trečio kelio ir būti negali. Čia jokių pažinčių, jokių išimčių, jokio *balfo* kapituliuojantiesiems ir ta kapituliacija pralaužiant ir šiaip

(Tęsinys 2 psl.)

(Lėšinsys iš 1-mo pusl.)

maža bėginamą politinės emigracijos bunkerį!

4.

Geriau pereisiu į kalbą (į pietus nuo Suvalkų, arba: po pietų, pasirašius Suvalkų sutartį) darželį. Sename "Wladomosci" nr. užtinku (pravėsus?) str. "Galezynski przyrzadzony". "Przyrzadzony" verčiant į mūsų kasdieninę terminologiją, būtų "ready to eat". Tai kalba apie komunistinę jo raštų laidą. Pažįstu minimąjį poetą Konstantą Ildefonsą. Studijavo Vilniaus universitete kaip... "misijonierius" (t. y. stipendininkas, bet su sąlyga: "jei Vilniuje"). Originalus veiksmuos ir žodyje. Nemėgo žydų kaip ugnies. Karas. Kacetas. Tremtis. Grižo (sako, už bigamiją grėsė 3 metai kalėjimo). Ir į... "smogiamosios komunistinės poezijos gretas". Kai sykį jį (girtą) draugai (dar prieškarinio meto) paklausė, kodėl atsidūrė kitoje pusėje barikadų, atrėžė, kad tai "Baimė and Pilvas". Metai. Kiti. Treti. Pradėjo išsekti ir — nebesigėrėjo Epocha (E-didžioji), ir nebebarė draugų, kurie, komunistui užslėgus, metė rašę (pasidarė "kanarėlės aukso narvelyje"). "Kodėl?" Ansigi palingavo galva: "Nebėra kanarėlės, teliko narvelis..."

Paštas atnešė spaudą. Praverčiau "Naujienu" II dalį ir — nudžiungu. Rašo Marytė Žickutė ("Mūšis, kurio galėjo nebūti"). Mėgstu jos kalbą ir raštą. Jau buvau bepasigendęs. Tikra moteris. Gracinga. Žvali. Na, ir kaprizinga: nežinau, kada ji realistiškai (konkrečiai, barančiai), kada modernistiškai (žaismingai, su humoru ir ironija). Tamė jos, kaip ir kiekvienos moters, jėga. Mėgsti žmogus už kalambūrus, už šviežią pažiūrą, už staigmenas. Nors ir nėra madinga, bet ašmi p. Marytės kūrimais skaitau rimty (ir: be kepurės).

Post scriptum:

Paryžiaus lenkų "Kultūra" Nr. 12/146 įdėjo str. "Ar buvo įmanomas antivokiškas frontas?" Rašo buvęs Lenkijos karo attache Lietuvai plk. L. Mitkiewicz - Zoltek. Čia santrauka:

Kaunas, 1938 m. gruodžio 11 d. Plk. L. Mitkiewicz'į aplanko Latvijos karo attache plk. Deglavs. Savo gen. štabo paskatintas: bene metas glaudžiam Pabaltijo valstybių ir Lenkijos bendradarbiavimui, ypač hitlerinei Vokietijai sukėlus karą! Aišku, pravartu bendrai veikti ir gintis ir Sov. Sąjungai Lenkiją (ar kurią nors Pabaltijo valstybę) užpuolus. Pabaltijo ginkluotosios pajėgos (15—20 divizijų pėstininkų) Lietuvos teritorijoje sudarytų lenkų priešvokiško fronto štarinį sparną ir galėtų reikalui iškilus pereiti į puolimą, likviduojant Rytprūsios vokiečių armijas.

Mat plk. L. M-cziaus, pačių lenkų pajėgos pervertinta, manant, kad po mobilizacijos susidarytų 60 divizijų pėstininkų ir kavalerijos brigadų (taikos metu lenkai turėjo 30 divizijų pėstininkų ir 11 brigadų kavalerijos).

Dėl eventualaus Sovietų Sąjungos antivokiškame bloke (Pabaltijys, Lenkija, Prancūzija, D. Britanija) dalyvavimo plk. Deglavs buvo skeptikas.

Plk. L. Mitkiewicz užklausė: ar ne peranksti (mat, čia pat po ultimatumo Lietuvai) Lietuvos-Lenkijos kalbos bendrai gynimosi politikai. Plk. Deglavs pareiškė, kad Lietuvos kariuomenėje esama protingų ir rimtų žmonių, ir davė suprasti, kad tokią iniciatyvą paremtų generolai Raštikis ir Černius.

Kaunas, 1938 m. gruodžio 15 d. Sovietų Sovietų karo attache Lietuvai maj. Karotkich iš vakaro pakvietė plk. L. M-czių pas save "pobiesiedavai". Ir pasiūlė tokį anti-fašistinį bloką: Vakaruos Prancūzija, D. Britanija ir JAV, o Rytuos — Sov. Sąjunga, Lenkija ir Čekoslovakija. Lenkija turėtų aplink save sutelkti visas mažasias valstybes, esančias tarp Baltijos ir Juodųjų Jūrų. Bet... užmezgant artimesnius ryšius tarp S. Sąjungos ir Lenkijos, privalu ("sine quo non") štai kas (mano pabraukta! J. C.):

1. leisti raudonajai armijai įžengti į Pabaltijo valstybes, jei tik pasireikš pirmieji vokiečių agresijos ženklai, grėsią Lenkijai ar Lietuvai, arba jei Vokietija užpultų Prancūziją;

2. Lenkija agresijos atveju (ar bepasirodant agresijos ženklams) leidžia Sovietų Sąjungai naudotis bazėmis ir susisiekimo linijomis Vilniaus ir Lvovo apygardose, taip pat Lenkijos vyriausybė duoda pritarimą raudonajai armijai pražygiuoti per Vilniaus ir Lvovo apygardas ir pradėti karo veiksmus Rytprūsiose ir pro Malapolską skubėti į pagalbą Čekoslovakijai.

Mjr. Korotkich pridūrė, kad Pabaltijo valstybės veda svyruojančią visapusišką balansavimo politiką ir gali, Vokietijai bespaudžiant, kapituliuoti ir užgręsti Sovietų šlaures sparnui. Lenkai patys vieni, girdi, neišbrisią iš nepatogumų, todėl reikia iš anksto apsisaugoti. Mjr. Korotkich mano, kad Lenkija privalėtų įtikinti Pabaltijo valstybes nesipriešinti Sov. Sąjungos žygiams Pabaltijyje. Estijos, Latvijos ir Lietuvos politinę nepriklausomybę raud. armijai įžengus, turėtų garantuoti bendrai ir solidarčiai Rusija ir Lenkija.

"Pasikalbėjimas" truko 4 valandas. Plk. L. M-cz pažadėjo čia pat painformuoti savo gen. štabą ir vyriausybę, nes mjr. Korotkich pakartotinai pabrėžė, kad Sov. Sąjungos vyriausybė ir gen. štabas jau nutarė bet kokia kaina įvesti Pabaltijin raud. armiją,

jei tik pasirodytų bet kokie nacių agresijos reiškiniai.

Kaunas, 1938. XII. 16. Ilga konferencija su plk. Dulskiu, (II skyriaus Lietuvos gen. štabe šefu). Anot jo, jei Lenkija galėtų suteikti konkrečios paramos Klaipėdos byloje, tai Lietuva ir kt. Pabaltijo valstybės čia pat įeity į politinę ir karinę santarvę su Lenkija. Deja, Lenkija tokios garantijos neišgalėjo duoti. Plk. L. M-cz labai šiltai atsiliepia apie plk. Dulksnį, kaip rimtą ir didžiai protingą karį ir politiką. Kai priėjo kalba apie eventualų antinaciniame fronte Sovietų dalyvavimą, plk. Dulksnys pasirodė atsargus ir prisidengė neturįs įgaliojimų nuodugnau šnekėti ar įsipareigoti.

Plk. L. M-cz rašo, kad pasikalbėjimo balansas teigiamas: Lietuvos gen. štabas pasiryžęs šnekėtis su Lenkija dėl karinės sąjungos ar santarvės. Bet kliuvinys tai Sovietų reikalavimai įvesti Pabaltijin raud. armiją.

Plk. L. Mitkiewicz apie visa tai painformavo savo gen. štabą ir vyriausybę.

Kaunas, 1939. 1. 21. Plk. L. M-cz skundžiasi, kad į jo perduotus pasiūlymus Varšuva nieko neatsako. Jį labiausia erzina, kad nutylima ir Pabaltijo - Lenkijos santarvės projektas. Tuo tarpu plk. Just, nacių karo attache Lietuvai, judrus visur, netgi pas plk. Mitkiewicz'į.

Kaunas, 1939. 1. 30. Plk. M-cz, apsilankęs Rygoje, patyrė, kad Lenkijos įtaka Pabaltijui beveik jokia.

Grįžęs matėsi su mjr. Korotkich, kuris jam pranešė, kad Sov. Sąjungos gen. štabas turi tikrų žinių, kad Vokietija netrukus pagrobs Klaipėdą. Ir klausė, ką Lenkija į Sovietų siūlomą projektą?!

Kaunas, 1939. 3. 12. Gen. Raštikis kovo 10 d. pietavo pas plk. L. Mitkiewicz'į ir pareiškė, kad karinė Lietuvos-Lenkijos santarvė yra dienos įsakymas. Gen. Raštikis išreiškė norą, vykti į Varšuvą ir pasimatyti su marš. Rydz-Smigly, gen. Kasprzycki'iu ir gen. Stachiewicz'ium. Per pietus buvo ir Lenkijos atstovas Lietuvai Charwat.

Kaunas, 1939. 3. 24. Prieš tris dienas Naciai pagrobė Klaipėdą ir priverstė sudaryti neagresijos sutartį, kuri griežtai draudžia Lietuvai susirišti su kuo nors trečiu bet kokia karine klauzule. Tai, aišku, nukreipta prieš Lenkiją ir Sov. Sąjungą.

Kaunas, 1939 m. balandžio 26 d. Gen. Raštikis grįžo iš Berlyno, kur dalyvavo Hitlerio 50-jame gimtadienyje. Pakvietė pas save. Besikalbant davė suprasti, kad Lietuva vokiečiams užpuolus Lenkiją laikysis ginkluoto neutralumo. "Tai konflikto pačioje pradžioje, o vėliau — pamatysime; man dedas, kad nelens-volens atsidursime toje pusėje, kurioje bus Lenkija" — pridūrė gen. Raštikis.

Kaunas, 1939. 5. 7. Gen. Raštikis važiuoja į Varšuvą. Ryšium su tuo plk. L. M-cz buvo Varšuvoje. Pasirodė, jo slapti raportai visai neprileista prie Lenkijos karo vado marš. Rydz-Smigly. Kai pas jį buvo užsukęs, ans nustebes paklausė: "Kuo tikslu atvyksta čia gen. Raštikis ir ko jis čia pagaidaus".

Kai plk. Mitkiewicz išdėstė Lietuvos - Lenkijos santykius, marš. Rydz-Smigly paklausė: "Ar Lietuva nepasinaudos mūsų sunkia būkle ir ar nesusigundys užimti Vilnių?" Mano atsakymas, — rašo plk. L. Mitkiewicz: — buvo kategoriškai neigiamas; pasakiau maršalui Smigly, kad jau pakankamai pažinau lietuvius, kad kol Lenkija kariaus su Vokietija, Lietuva nepakils prieš Lenkiją..."

Pabaigoj savo atsiminimų ("Ze Wspomneis Kowienskich 1938—39") su liūdesiu teigia, kad jei strategija, anof Clausevitz'o, yra valstybės užsienio politikos tęsinys, Lenkijos ginkluotosios pajėgos kare su Vokietija buvo paliktos vieny vienos, situacijoje be išėties. O galėjom, kaip teigia, turėti šlaures ir pietų sparnus apsaugotus...

Mano pridurkas: Yra išėje gen. Raštikio atsiminimai, ir kas ten šiuo ir kt. — istorijai svarbiais reikalais? Kiekvienas pats tepatikrina ir — ... nustemba.

J. Cicėnas

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas aprausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Visi programai iš WOPA.
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto
Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANURY 23, 1960

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

Kad atgimtų marių dainos,
Kad vainikas sužaliuotų
Ant galvos jai ir daržely
Meile mylinti žydėtų...

Taip pilna mergaitė Saulė,
Amžinos dainos kūrėja
Pasileido į kelionę,
Per padanges, per beribes,
Ir per žemės platų plotį,
Klajūnėti, danginėtis,
Ir nebūtas godas kurti,
Ir mokinti ilgėtis žmones.

Pakeliui gi nesutikus
Nei pavilgo, nei pastogės,
Nei paklydėlio drauguzio,
Nusileidžia, susigūžia
Už giliausių juodų girių
Už kalnų, už jūrų marių,
Už tyliųjų vandenėlių,
Tyliai verkia kaip našlaitė.

Ir paklysta po pasaulį
Saulės ašaros ugninės,
Pievas žydinčias nukloja,
Apšarmoja eglių galvas
Vainiku rasos žydriausiu,
Akmenis prie viešo kelio,

Ir myluojančius meilūžius,
Grakštumos saldžioj malonėj.

Liūdna žemėj ir pasauly!
Ir numirusiųjų vėlės,
Mirus dievui ir globėjui
Seniui viešpatniam Praam-
žiui,

Po pasaulį klajūnėja
Ir susirenka žvaigždėlėm
Saulėi verkiant į padangę,
Susirinkusios graudenas.

Tyliai virpa, tyliai dega,
Lyg iš žemės kilęs sapnas,
Lyg skurdus verkimo aidas,
Lyg dejavimas našlaitėjų...
Ir išgirdusios meldimos,
Tylų atdusį meilimą
Skrenda vėlei tėvų žemėn
Vėl gyventi, vėl mylėti...

Išsiverkusi Saulužė,
Gėlą ašarom pabėrus,
Ir nuprausus jomis veidą,
Vėlei kelias į padanges
Vėlei degti, klajūnėti,
Vėl jaunos pastogės ieškot,
Kol pavargus ir nuliūdus
Ašarom paplūs pakalnėj...

Ir Jūrūną, dievo sūnų
Ir jaunos karštos mergaitės,
Senas rūstusai Perkūnas
Už jį išmintį nedorą
Mėnuliui klajot paleido...
Kad bastytus, kad vaiden-
tus,
Nuolat mirty, nuolat gimty,
Ir ar gyvas — nežinoty...

Ir naktibalda Mėnulis
Gula, kelias pavėlavęs
Per naktis nemiega, bastos,
Gal sutiks kur vieną vėlę,
Kur paklydusią sapnuose,
Prisimeilins, prisitykos...
Gal su Saule susitiks kur,
Gal ir Saulę pavilios dar...

INCOME TAXHENRIKAS L. YANG, Ph. D.
AND ASSOCIATES

atlieka įvairius viešosios sąskaity-
bos (Public Accounting) darbus,
greitai užpildo pavienių asmenų
ir įvairių profesijų asmenų bei
bendrovių federalinių mokesčių
(income tax) pareiškimus. Ofisas
atidarytas nuo 2 p. p. iki 8 vak. ir
šeštadieniais nuo 10 ryto iki 4 v.

2733 W. 63rd St.

PRospect 6-7772.

NEW SUPREME RATE

4 1/4% Per Annum
ON ALL SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960

Money in by 15th
Earns from 1st

SUPREME
Savings and Loan Association

1751-1755 West 47th Street
Yards 7-3895
Chicago 9, Illinois
Peter P. Kezon, Executive Officer

Largest Association In
"Back of the Yards" Community

SPIEKHOUT HEATING

Gazo pakeitimai ir furnasai.
GARANTUOTAS IRENGIMAS.
PATOGUS KREDITAS.
536 E. 162nd STREET
SO. HOLLAND, ILLINOIS
EDison 1-7305

GRAND OPENING

FREE
CARNATIONS
NO OBLIGATION

William Tell-television
SALES and SERVICE ENGINEERING CO.
"THE BEST IN TV"

TOP 40 RECORD SALE
10% OFF ON ALL 33 and 45
L.P.'s, HI-FI and STEREO RECORDS

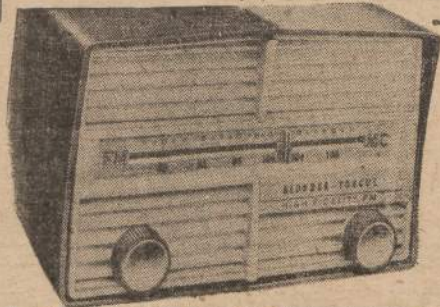
IMPORTED BECKER FM-AM AUTO RADIO

Was \$169⁹⁵

NOW

\$136⁵⁰

Terms Available

FREE HI-FI RECORD
OF YOUR CHOICE—WITH PURCHASE OF
GRANCO HI-FI CONSOLE including
AM-FM RADIO Adaptable for Stereo Phono Unit

ENJOY HI-FI MUSIC ON STATIC-FREE
FM RADIOS BY BLONDER TONGUE — \$32.95

COUPON

COUPON

COUPON

COUPON

T.V. SERVICE and REPAIRS

LOCAL SERVICE CALLS IN AUSTIN AREA
PARTS GUARANTEED ONE YEAR — 90 DAYS ON ALL TUBES

\$2⁵⁰

With Coupon

William Tell-television

SALES - SERVICE ENGINEERING CO.
"THE BEST IN TV"

2 DOORS WEST OF WILLIAM TELL RESTAURANT

5715 W. NORTH AVE.**BERkshire 7-9085**

SERVICE HOURS 9 A.M. to 1 A.M. — STORE HOURS 9 A.M. to 10 P.M.

— J. Vlks.

Liet. Enciklopedijos XIX tomas

Šis lietuvių enciklopedijos tomas išėjo kiek vėliau negu kiti prieš jį pasirodžiusieji. Jame yra įdėtas turiningas M. Krikščiūno ir redakcijos straipsnis *Mokykla*. Be to, žodžio sąvokos aptarimo duota trumpa mokyklos atsiradimo istorija svetur ir Lietuvoje. Straipsnis pamargintas statistikos žiniomis iš Lietuvos mokyklų, jose besimokančių ir mokytojų skaičiaus augimo. Kartu atitaisomos iškraipytos Lietuvos okupantų žinios apie švietimo darbą Lietuvoje, ypač jos nepriklausomybės metais.

Tokia tikrai enciklopedinė medžiaga daug kam pravers dabar ir tolimesnėje ateityje.

Bet štai neprisiminta, kad lietuvių mokyklos iš senesnių laikų veikė ne vien tik Latvijoje, JAV, P. Amerikoje ir kitur, bet jų būta ir *carinės Rusijos metais Petrograde* (Peterburge). Jas įsteigė Petrogrado Lietuvių mažturėjų draugija. Be kitų, jose mokytojavo Z. Arlauskaitė, Lietuvos nepriklausomybės metais valstybės dramos teatro artistė, dabar Detroite gyvenanti, ir A. Busilas, įvairių lietuvių kalba vadovėlių autorius, pedagoginės spaudos bendradarbis.

Lietuvių mokytojų sąjungos veiklą dar buvo galima papildyti, kad jos atstovai A. Jakučionis, M. Šalčius ir Mokyklos korespondentu dalyvavo pirmame visos Rusijos mokytojų suvažiavime Petrograde. Ten buvo padarytas platus, išsamus raštu pranešimas apie Lietuvos mokyklų padėtį, per jas varomą rusifikacijos darbą ir panašiai. Gal dėl to pranešimo ir kito veikimo Lietuvoje M. Šalčius, kai pajuto, kad žandarų yra sekamas, paspruko į užsienį ir kurį laiką gyveno JAV. Mat, jis visos Rusijos mokytojų suvažiavime ryškiai pasireiškė.

Be to, buvo galima dar prisiminti, kad Lietuvių mokytojų sąjunga savo veikimu pogrindyje reikėsi iki pat pirmojo pasaulinio karo. Jos narių susirinkimai įvykdavo kasmet kartu su Lietuvių mokslo draugijos suvažiavimais vasaros atostogų pradžioje Vilniuje. Lietuvių mokslo draugijos suvažiavimo sąmoningai buvo daromos ilgesnės pertraukos, kad jų metu galėtų aptarti savo reikalus mokytojai. Lietuvių mokslo draugijos suvažiavimams būdavo gaunami iš policijos leidimai. Gi Lietuvių mokytojų sąjunga veikė pogrindyje, tai jos susirinkimai buvo slapti. Tuose susirinkimuose daugiausia būdavo aptariamas Mokyklos turinys ir pareiškiamas Mokyklos redakcijai pasitikėjimas. Tuose slaptuose pasitarimuose mokytojų daugiau dalyvaudavo tarp 20—30. Jų daugumą sudarė iš Suvalkijos atgiau buvo negu kitose Lietu-

vos dalyse.

Na, laukiama pasirodant lietuvių enciklopedijos tomo, skirto išimtinai Lietuvai. Ten rasi dar būtų galima panašias ir kitas žinias kur nors išprausti, — vienas jų patikslinant, kitas — papildant.

Lietuvos netolima praeitis, Lietuvos okupantų pastangomis mėginama visaip nuskurdinti "vyresniojo brolio" ruso naudai. Tai mums patiems nederėtų daug kas užgniaužti, nutylėti, ypač mūsų tautos darytus žygius apginti savo kalbą, savo kultūrą dėl geresnio Lietuvos rytojaus. Tokios teisingos žinios sudraustų okupantų pakalikus nejuodinti savo tautos praeitį, jei jie pajustų, kad yra kas jų skleidžiamas pramanytas ar iškraipytas žinias dokumentuotai atitaiso.

Straipsniu *Mokykla* jo autoriai rimtai ir kandžiai atsikerta prieš Sovietų enciklopedijos paskelbtas iškraipytas žinias apie Lietuvos gyventojų raštingumą.

Mintis. Šio laikraščio, socialdemokratų leisto, pagrindiniu jo bendradarbiu J. Jurginis nebuvo. Jis viso parašė vieną ar du straipsniuku iš Švedijos apie gyvenamų namų statybą ir butų nuomą. Taip pat ir A. Bulota tokiu bendradarbiu nebuvo, o nesuminėti tokie, kurie beveik kiekvienam to laikraščio numeriu kę nors parašė, tarp tokių buvo J. Dagys ir J. Vilkaitis.

Molotovas. Kodėl į jo veikimo "nuopelnus" neįrašytas Lietuvai įteiktas ultimatumas? O ar būtų nusikaltimas tiesai, jei jis būtų pavadintas Pabaltijos valstybių likvidatorium, velikorų nacizmo ugdytoju, Lenkijos valstybės sugniuždytoju? Ana, prisiminta, kad Muravjovas žmonių koriku pramintas. Iš istorijos, ne vien Lietuvos, bet ir bendros viso šito neišbrauksi.

Moravskis Alfonsas. Greta jo buvo galima prisiminti ir jo brolių ūkininką, uolų kooperatininką, įvairių kooperatinių sąjungų suvažiavimuose renkama revizijos komisijos vykę mokytojai. Čia jų durnarį, Lietuvos ūkiu susirūpi-

nusį visuomenės veikėją, Lietuvos nepriklausomybės rėmėją.

Motinoms ir vaikams globoti organizacijų sąjunga. Gražiai veikė. Ir jos darbai buvo vainikuoti motinos muziejaus įsteigimu. Be to, buvo suprojektuota tam muziejui pastatyti didžiuliai pastatai. Tam reikalui buvo pirktas žemės sklypas Kaune ir jau namo planas sudarytas. O kodėl nerasta reikalinga pastebėti, kad Lietuvos okupantai visai tai išardė, sunaikino ir vietoje to nieko naujo neįsteigė? Ar tokia pastaba būtų pakenkta lietuvių enciklopedijos rimtumui? Ne! Tai būtų tik paryškimas, kas buvo, kas veikta ir kas užsmaugta.

Chm... net tos sąjungos turėtus pinigus einamoje sąskaitoje banke dabar "garsusis" rašytojas, o tada okupantų į vidaus reikalų ministro pavaduotojus pakylėtas Aleksandras Guzevičius konfiskavo ir sunaudojo tariamų bedarbių reikalams Vilniuje. Apie jį šiaip "Revoliucinis judėjimas" knygoje pasakyta:

"Guzevičius Aleksandras

(g. 1907) komunistas pogrindininkas buržuazinėje Lietuvoje, lietuvių tarybinis rašytojas".

Tai tik keletas pastebėtų dalykėlių. Gal jie ne taip jau esminiai, visiems akis badantys, bet priminti ir tokias verta. Gal kai kas dabar pamiršta ar nežinota vėliau bus galima vienaip ar kitaip papildyti ar atitaisyti.

Tiesa, sunkus darbas, ypač ne Lietuvoje leidžiant enciklopediją. Sunku surasti tikslių žinių. O jei kas kai ką ir prisimena, bet neturi kaip savo prisiminimus patikrinti, tai ir susidaro tie trūkumai.

Būtų gera ir naudinga didesnis visų susidomėjimas lietuvių enciklopedijos turiniu ir ne vien tik pasitikėti jos redaktorais. Reikia jiems talkininkauti, suteikti žinių apie tai, kas yra vertingo enciklopedijoje suminėti. Kartu nederėtų pastebėtus trūkumus ar netikslumus nutylėti.

Ar čia kas pastebėta ir viešai pasakyta, parašyta tik norint patalkininkauti. Rasi, tos kelios pastabėlės, kam reikia, pravers.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA

didžiausias lituanistikos žinynas,
lietuvių kultūros paminklas.

Iš suprojektuotų 20 — 21 tomo devyniolika jau išspausdinti, kiti rengiami. Redaktoriai visą LE ruošimo darbą pagal atskiras raides pasiskirstė iki galo.
LENGVOS SĄLYGOS: įmokėjusiems bent už vieną tomą, visi išėjusieji tomai siunčiami iš karto. Likusios sumos mokėjimas išdėstomas užsisakiusiam priimtiniomis dalimis. Vieno tomo kaina J. A. V. \$7.75, visur kitur \$8.00.

Užsakymai siųstini šiuo adresu:

J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedija
265 C. STREET, SO. BOSTON 27, MASS.

PASKUBEKITE -- ATSARGOS RIBOTOS!

NELAUKITE-

RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar išlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai lūtikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generallai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Tik vyriausioji istaiga
atdara kasdien nuo 9-6;
Sekmadieniais nuo 9-4.

MŪSŲ SKYRIAI

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANdrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6—7 savaites (oro paštu laike 7—12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informacijų apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Ona Vytautienė ir sol. Kardelienė

Dr. V. D. Sruogienė Lietuvos praeitį pamilo taip karštai, visa širdimi, kad Lietuvos istorija tapo darbščiosios istorikės gyvenimu, jos nuolatinu rūpesčiu. Istorija... mūsų sukelia pasididžiavimą ir gilų skausmą.

Pro niekad nesustojančio laiko tekme, lyg upę, pro dulėmis ir įvykiais užgriuvusius amžius, nelyginant iš tamsių jų girių glūdomos, spinksi istorija. Nepaperkama. Ji šviečia sunkiu istorikų darbu, nepaliaujamu ieškojimu, atkakliu veržimusi į priekį. Ir kada mes kalbame apie Lietuvos istoriją, mename jos praeitį miegančią Nemuno krantuose, prisimename taip pat Dr. V. D. Sruogienę. Darbininkė nepakeičiama, tarytum kareivis, būdys lietuviškosios bylos, Lietuvos istorijos, sargboje.

Dr. V. D. Sruogienės įdomus darbas spausdinamas liet. moterų žurnale "Moteris" Nr. 4. Istorikė grįžta gerokai į praeitį, žilą žilutėlę, į aną garsiąją Lietuvą, kuriai nestokojo puošnumo, nestigo istorinio blizgėjimo, netrūko herojų. Prie didžiųjų Lietuvos moterų, kurios deimantiniu žėrėjimu tebešviečia iš istorinių gelmių, priklauso ir Vytauto Didžiojo žmona kunigaikštienė Ona. Apie Oną Vytautienę Dr. Sruogienė mus pataiso:

— Pirmą kartą kunigaikštienė Ona pasirodo pilnoje istorijos šviesoje 1382 metais, kada po Kęstučio mirties tragedijos jos vyras Vytautas buvo kalinamas Krėvos kalėjime. Lietuvos metraštis, kuris buvo parašytas paties Vytauto užsakymu, byloja:

"... Didysis kunigaikštis Jogaila pasiuntė į Krėvą taip pat ir Vytautą su žmona ir liepė jį budriai saugoti kambaryje... O didysis kunigaikštis Vytautas sėdėjo Krėvos pilyje stropiai saugojamas. Ir dvi moterys atėidavo į kambarį kunigaikštienės paguldyti, kurios, paguldžiusios miego, vėl išėidavo, sargams aplinkui saugojant. Didžioji kunigaikštienė girdėjo žmones spėliojant, ar Didysis kunigaikštis turėsiąs ilgai kalėti, ar ir su juo taip pat sugalvos pasielgti kaip su tėvu. Ir prikalbėjo jį taip daryti, kai ateis moterys jos paguldyti, tai jam apsišvilkti vienos moteriškės drabužiais ir išeiti su antra moterim, anai gi pasilikti pas ją. Tada jis, persiivilkęs vienos moteriškės drabužiais, išėjo su antra, pasitraukė iš pilies ir pabėgo".

— Herojiškas Vytauto žmonos žygis tik trumpai nupasakojamas. Istorinėje ir grožinėje literatūroje jis irgi epizodiniai dėstomas. Mūsųose yra įsišaknijusi padava, esą Vytautą išgelbėjusi tarnaitė Elena Amuličiuvienė, taip pat plačiai paplitusi pasaka apie kažkokią paaukojusią savo gyvybę Vytautui gelbėti mer-

gelę Mirgą. Iš tikrųjų gi jokios Elenos Amuličiuvienės ar Mirgos vardų jokiuose istoriniuose šaltiniuose, jokiuose amžininkų dokumentuose niekur nėra. Pasaką apie Amuličiuvienę yra sugalvojęs T. Narbutas! Šias niekuo nepagrįstas padavas turime visiškai pamiršti, išbraukti iš atminties, nes istorinė tikrovė yra daug gražesnė: *Vytautą išgelbėjo iš kalėjimo ne kažkokia tarnaitė, bet jo žmona, kunigaikštienė Ona. Ji tai padarė savo iniciatyva, savo laisva valia, nepaprasta drąsa ir ryžtingumu.*

Lietuviai iki šiol nepakankamai gerai pažinojo kunigaikštienę Oną, nebuvo jai jautrūs. Gal dėlto, kad mūsųose nusistovėjo klaidinga pažiūra, pripratome prie iškreiptos istorijos, jog Ona Vytautienė, esą, buvusi rusė ar gudė, Smolensko kunigaikščio Sviatoslavo duktė. Istorikė mums primena:

— Ne tik rusas rašytojas A. Minclova savo "Dainoje apie Sakalą" su malonumu vaizduoja Oną kaip stačiatikę rusų bei gudų apsuptą, ne tik 19 amž. lenkų rašytojai romanuose bei senose enciklopedijose ir net istorijos veikaluose tos versijos laikosi, bet ją atkakliai kartoję ir tebekartoja mūsų šiais laikais.

— Betgi — jau 1933 m. prof. Ignas Jonynas savo studijoje "Vytauto šeima" yra aiškiai įrodęs, kad *kunigaikštienė Ona visai nebuvo nei rusė nei gudė, bet tikra lietuvė iš Dzūkijos miškų!* Prof. Jonyno tei-

gimą yra priėmę visi istorikai, nereikšdami jokios abejonės. Dar prieš paskutinįjį karą išėjęs "Polski Słownik Biograficzny" — I-me tome idėjo prof. H. Lowmianskio straipsnį apie Oną Vytautienę, kur atsizvelgta į prof. Jonyno pastabas.

— Klaidinga informacija apie kunigaikštienės kilmę atsirado štai kokiu būdu. Jau daugiau kaip prieš 100 metų daugiatomės Lietuvos istorijos autorius T. Narbutas pasakė kaip faktą, esą, Ona buvusi Smolensko kunigaikščio duktė, nepatikrinęs pirmuosiuose šaltiniuose ir nusirašęs iš žinomo savo netikslumais 16 amž. mazūro M. Strijkovskio "Kronikos". Patsai Narbutas nebuvo išmoksintas istorikas, tik mėgėjas — dažnai savo veikaluose paduodavo neteisingas žinias dėl kritiško ir pasiruošimo stokos, kartais — norėdamas įvykius pagražinti ir iškelti Lietuvos praeitį, nes iš esmės jis buvo didelis Lietuvos patriotas. Nūdien istorikai jo veikalais visai nesinaudoja.

Lietuvos praeitis tokia gili, tokia plati, kad istorikai dar ne viską spėjo "ištraukti" į krantą. Rodos, reikalas jau taip aiškus, nusistovėjęs, išstudijuotas, tačiau, žiūrėk po kurio laiko reikia nuo jo atsisaikyti, pakeisti kitu, naujesniu. Taip atsitiko ir su Onos Vytautienės istorija. Tačiau ir čia, gal būt, dar nėra vietos paskutiniam taškui?

Sol. Elz. Kardelienė

— Jeigu Jūs, p. Kiprai, tiek (Tėsinys 8-ame pusl.)

SAVE IN SAN FRANCISCO FINANCIAL CENTER OF THE WEST

Current rate per annum EFFECTIVE 4 1/2% JAN. 1, 1960

ARGONAUT Savings & Loan Assn.

128 POST STREET San Francisco 8, California

Write for "Save by Mail" Kit, Dept. A. F.

Name _____
Address _____
City _____
State _____

PAUL'S DRUG STORE
Headquarters for Vitamins - Baby needs, Sierk room supplies — Trusses - abdominal, belts, elastic stockings — sacroiliac belts, also for shipment overseas. Have your doctor call RE 7-0105 for prompt prescription service. Open 7 days a week. 6161 So. Kedzie

Keating Prescription Laboratory
PRESCRIPTION SPECIALISTS
OCTOVITE MULTIPLE VITAMINS
"1 capsule daily provides proper amount of all necessary vitamins".
\$4.50 buys a bottle of 100 plus 1 week free supply with this ad only.
6239 1/2 S. KEDZIE AVE. H 4-1607
FREE DELIVERY

AIRPORT GARAGE
PHILLIPS 66 PRODUCTS
Complete repair service by experts.
Tires-Batteries-Accessories-Washing
Chicago Motor Club Towing.
For emergency service call LU 2-5155
6027 SO. CICERO AVE.

ABERDEEN HEATING CO.
37 years experience.
6801 SO. ASHLAND AVE.
Cleaning and Boiler Repairs.
New and Used Gas and Oil Burners.
Guaranteed quick and perfect work.
PR 6-3300

SILDYMO TAISYMO REIKALAI
patarnaujame dieną ir naktį.
Mes taisome visokias šildymo sistemas.
Nemokamiems apskaičiavimams skambinkite.
RACINE HEATING CO.
8040 So. Racine Ave.
AB 4-2064 SO 8-7446

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuoti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai.
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PROspect 8-9210

WESTERN
• Currency Exchanges • Daily Auto License Service
• Checks Cashed • Money Orders.
6254 SO. WESTERN
7054 SO. WESTERN

BRIDGEPORT
• Currency Exchange • Daily Auto License Service
• Checks Cashed • Money Orders
748 WEST 35th STREET

Siuntiniai į Lietuvą
Patarnavimas nuo \$5 iki \$9.50.

Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

Skaitykite "N-nas"

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANURY 23, 1960

LITHUANIAN BAKERY

2450 W. 59th Street
Chicago 29, Ill.

Tel. HEMlock 4-7434

Kepa įvairiausius kepsnius ir kaimišką piragą, ruginę normalę ir plikytą kaimišką duoną, kariškių rupią ruginę duoną, kuri mėgiama, ypač senesnių žmonių. Priima užsakymus tortams, pyragaičiams ir kitokiems kepiniams įvairiomis iškilmų progomis. Krautuvelyje gaunami importuoti delikatesai, lietuviškos dešros, kumpiai ir kt. maisto produktai. Atidaro nuo 8 ryto iki 6 vak. Uždaryta sekm. ir pirm. Sav. Antanas Kazilionis.

SPECIALUS BIULETENIS

LAUKIAMA ANKSTYBA VELYKINĖ SKUBA

Savo Velykinius siuntinius giminėms ir draugams į Lietuvą ir SSSR siųskite DABAR.

Siuntinys Velykoms kaip šeimos susitikimas per šventes.

Cosmos Parcels Express Corporation (Licensed by INTOURIST)

persiunčia Jūsų siuntinį į bet kurią S. S. S. R. dalį greičiau. Apdraustas, garantuotas pristatymas — Gavėjas nieko nemoka. Didelis ir įvairus specialiai parinktų prekių rinkinys žemomis kainomis yra visose skyrių įstaigose. Ateikite ir patys pasižiūrėkite. Nelaukite iki paskutinės minutės, skubos. Siųskite Jūsų Velykinį siuntinį dabar per mūsų skyrių įstaigas, kurios labiausiai patogios Jums.

Prašome rašyti, telefonuoti arba aplankyti:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

39 Second Avenue, New York 3, N. Y. Tel. AL 4-5456-7
2222 W. Chicago Avenue, Chicago 22, Ill. Tel. BR 8-6966
2683 West 14th Street, Cleveland 13, Ohio, Tel. TO 1-1068
99 Main Street, Paterson 1, N. Jersey, Tel. MU 4-4619
1015 East Carson St., Pittsburgh 3, Pa., Tel. HU 1-2750
2076 Sutter St., San Francisco 15, Calif., Tel. FI 6-1571

WEST LANDIS AVENUE (Greek Orthodox Club Building)
VINELAND, NEW JERSEY

Sis Vineland skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekm.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Dailininkas skulptorius Dagys

Idomus skulptoriaus Dagio kelias

Skulptorius Dagys, S. S. C. (Kanados Skulptorių Sąjungos narys) negali pasigirti, kaip daugelis kitų menininkų, kad jie esą gimę su pieštuku, su dėže dažų ar su molio gabalu rankose. Jis tegali pasakyti, kad kaip daugelis, jei ne visi, žmogiškosios prigimties vaikų, pirmąsias ir nerūpestingąsias dienas praleido karlais sausuose, o daugiausia drėgnuose vystykluose. Iš jų išsiritus ir praleidus porą vasarų ne romantiškų, bet realiai sunkių piemenėlio dienų karštyje ir troškulio kankinamam (jei artį nebuvo balos, iš kurios galėtų sriaubti pilną mažų šokinėjančių vabaliukų vandenį), ar užėjus liūtimis, permirkusiam, kaip žiurkiui ir keikiančiam savo dalį, besivalkiojančiam, kaip stabui, ar belakstančiam, kaip šuniukui (mat, prieš savęs pagelbinčio šuns neturėjo), po plikus laukus, ar tankiai sužėlusius krūmus paskui vis išklystančias karves ir nuo jų atsiskiriančias avis, tėvai sugalvojo jį pasiųsti į mokyklą, o ji buvo miestelyje, tiksliau Biržų mieste, už kokių 4–5 kilometrų, kuriuos kasdien turėdavo nueiti, nežiūrind koks oras bebūtų: lietus, sniegas ar šaltis su kerpančiais vėjais.

Tada Dagui pasibaigė šuniškos piemens dienos ir vasaromis galėjo ir turėjo ši bei tą dirbinėti apie namus, kaip tikras gaspadorius, ar šūkaudamas ir vadeles tampydamas varinėti arklius po arimus.

Šis gyvenimo būdas jam taip patiko, kad panoro visada ūkyje būti, bet rudenį atėjus vėl tėvai pasakė: — Eik į mokyklą, kad nebūtum balvonas. — Ir turėjo išeiti palikęs lauką ir krūmų romantišką grožį.

Prabėgus keliems metams ir jaunam Dagui pabaigus keturias gimnazijos klases, tėvas kalbėjo: — Tau jau mokyti užteks. Dabar padėsi man ūkininkauti. Į mokslus teeina vyresnysis brolis, nes jis yra pora klasių aukščiau, daug pažangesnis mokinys ir už tave silpnesnės sveikatos, taigi tu turi pasilikti namuose ir padėti man.

Bet šis vaikėzas bebūdamas pirmosiose gimnazijos klasėse, pajuto patraukimą ne tiek prie tikslųjų mokslų, kiek prie kūrybinių dalykų ir susizavėjęs jų romantiniu skanumu, nebenumatė jį patenkinančios ateities ūkyje ir išbėgo paskui vyresnįjį brolių į mokyklą, o motina vijosi iš paskos ir šaukė: — Jei jau taip nori, — eik, tik šė, pasiimk užkandžių...

Šliuko metas po meto, dabartinis skulptorius Dagys ėjo iš klasės į klasę, laisvalaikiais mėgo ši bei tą papiešti, ne tik sau, bet ir draugams, o ypač mergiškoms į albumėlius atminimui gėlytes pamarginti. Mokinių tarpe įgijo ne tik menininko, bet ir poeto vardą, nes retkarčiais parašydavo eilėraščių ne tik vietos moksleivių laikraštėliui, bet su kaikuriomis pasiekdavo ir viešąją spaudą, ypač Amerikos lietuvių laikraščius.

Piešimas ir eilėraščiai buvo tik poilsis ir pasismaguravimas laisvalaikiais, nes jo mintys koncentravosi prie klausimų, kuriuos reikėjo nuosekliau ir ramiau spręsti. Ir taip jo žirgu tapo ne sparnuotas Pegasas, o besparnis sunkaus svorio Ardėnas, kuris ištikimai tempė jo vežimą per visas gimnazijos klases, berašant rašinius literatūros mokytojui, kuriuos jis po ištaisyto daugiausia mėgdavo perskaityti jo ir kitose klasėse, pasakydamas: "Su čia pateiktomis mintimis galite ir nesutikti, bet žiūrėkite, kaip reikia galvoti, filosofuoti ir išvedžioti".

Baigus gimnaziją, kilo klausimas, ką studijuoti? O studijuoti buvo galimybė, nes brolis studentas žadėjo jį pasiimti į Kauną ir jam padėti. Bet studijavimui patinkamų ir rimtų dalykų susidarė kliūtis. Mat, gimnazijoje nesimokė lotynų kalbos. Susidūręs su šia kliūtimi, jis tarė: — Pabandyčiau įstoti į Meno Mokyklą Kaune. Brolis pritarė, bet tėvai nusiminę sakė: — Mokėme, mokėme, pabaigėi gimnaziją, esi dabar mokytas, galėtum pradėti kur-tarnauti ir uždirbti pinigą, o nori vėl mokyti ir tapti kuo? Koku tai menininku? (kas kaimiečių supratimu tebuvo lygu staliui, mūrininkui ar dazytojui, jei ne batsiuviui).

— Ir kaip pagaliau apsisprendėte?

— Ne, atsakiau aš, — galėsiu būti gimnazijos mokytoju, dėstytiu paišybą, kaip tas mano mokytojas, kurį jūs žinote ir gerbiate, kaip garbingą žmogų. Jeigu taip, tai gerai, — sutiko tėvai. Ir vėl taip prasidėjo ilgi penki metai studijų Kauno Meno Mokykloje nuo 1927 iki 1932 metų.

Įstodamas į Meno Mokyklą tegalvojau apie tapybą, — sako skulptorius Dagys. Ir buvau jau atliekamais laisvalaikiais nuo bendrųjų dalykų pradėjęs lankyti prof. J. Vienožinskio pradedančiųjų tapybos klasę, bet antrų mokslo

metų viduryje kilusi Meno Mokyklos studentų revoliucija prieš jos direktorių K. Šklerį (mat, pagal tuolaikinį demokratinį statutą, K. Škleriaus laikas baigėsi ir dėstytojų taryba buvo išsirikusi nauju direktorium J. Vienožinskį, bet Švietimo Ministerija jo nepatvirtino, o Škleris neužleido jam šių pareigų). Po ilgų studentų trukšmavimų, mokykla buvo uždaryta. Po mėnesio mokyklą naujais pagrindais atidarius, tapybos profesoriai Ad. Varnas ir J. Vienožinskis nebebuvo pakviesti į ją, kaip ir didieji "revoliucionieriai" studentai nebepriimti atgal.

Ką daryti? — kilo klausimas. Kreiptis pas tapytoją P. Kalpoką, ar?.. bet, — staigmena. Tuo metu atvyksta, kaip dėstytojas, skulptorius J. Zikaras. Naujas žmogus, nauji metodai, naujos viltys.

— Kas Jus labiau traukė: tapyba, ar skulptūra?

— Tada mane lygiai domino, kaip skulptūra, taip ir tapyba. Nors nemanydamas rimtai ir pastoviai studijuoti skulptūros, kreipiausi pas skulpt. Zikarą, norėdamas iš jo ką nors naujo ir įdomaus išgirsti ir praleisti tų mokslo metų likusį kokį mėnesį laiko.

— Gerai, — atsakė Zikaras, — ir įvedęs į studiją, parodė vietą ir molio dėžę ir tarė: — Eik į kiemą, nusiskink kokį augalą ir išlipdyk reljefinį ornamentą.

Skulp. Dagys pasakoja:

— Radau ir nusiskyniau pievos žolę — gyslalapį su ilgo ku stiebu ir burbuliuku ant jo. Pradėjau lipdyti, o ūpas blogas: molio dėžė dvokia kažkokiais puvėsiais, gi visa studija prišvinkusi šiltos drėgmės ir šuto. Ant grindų primėtyta ir pritrūpta molgalių ir prielietų plėmai vandens. Ant sienų kabo ir ant lentynų riogso nulupta oda rankų, kojų ir kitų žmogaus kūno dalių raumenų gipsiniai modeliai. Viskas nemalonu ir net biauru. Jokio grožio, jokios romantikos. Ir man, jau baigusiam gimnaziją, ten tituluotam poetui ir vadinamam galvočiui, sklaidžiusiam didžiųjų literatūros kūrinių puslapius, besizavinčiam jų herojų žygiais, ir pačiam svajojančiam grumtis, kilti ir siekti nepaprastų dalykų, — dabar viskas taip paprasta, žemiška, atrodo menka ir nepakenčiama, — tiesiog mirtis ir kapas visoms mano svajonėms... O gal pradžia naujo mano gyvenimo. Gal? Kas gali žinoti... Nuo tos drėgmės ir šilumos, tuoj gavau baisią slogą, — sako jis. — Lauke pavasaris ir saulė, o aš apsiašarojęs, kaip senas katinas, vargiai ką beįmatau, bet dirbu, lipdau, raižau... Zikaras ir sako:

— Žiūrėk, kaip įdomiai pradėjai: lapus pavaizdavai iš viršaus, o stiebą iš šono, tikras ornamentas, gerai, kad nedirbai realistiškai, tik truputį (Tęsinys 7-me dsl.)

Skulpt. DAGYS

"Benamiai"

Skulpt. DAGYS — "Mano tėviškės žmogus"

(Tęsiąs iš 6-to pusl.)

pridėk čia, šiek tiek pasuk čia ir tikrai bus gerai...

Taigi pagyrė, ūpas šiek tiek pasitaisė, bet netikiu, kad aš ką gero būčiau padaręs. Jis pedagogas — galvoju — moka prieiti prie mokinio, nori gerai nuteikti, prikalbėti, kad dirbčiau, bet... tai ne man, — tai amatas, o ne kūryba... bet šių mokslo metų likusias kelias savaites vis vien čia praleisiu.

— Tą darbėlį baigus, kartu atėjo prof. Zikaras su architektu Dubeneckiu. Tas pagavo tą reljefą ir pakėlęs jį, sukiodamas tarė:

— O, o, o-c-ho, kaip išdėstyta, kokios linijos, plastika, — nors ink ir dėk į architektūrą! Tai kūrinys!

— Nejaugi "tai kūrinys"? — galvoju sau, — sako autorius. — Nejaugi tie profesoriai durnavoja, bet... bet aš po atostogų nutariau grįžęs lankyti skulptūros studiją!

— Ar ištesėjote savo pažadą tėvams, jog baigęs mokyklą, būsite meno mokytojas?

— Taip. Kai paskutinius trejus metus aš praleidau skulptūros studijoje, ji nebeatrodė bauria, bet sava, kaip meno siela. Joje dirbau, grūmiausi, kenčiau ir džiaugiausi, stengiausi būti pirmuoju. Kartais sekėsi, kartais ne, kartais kai kiti girdavo mane, aš dvejotau ir klimpau į desperaciją, vis nepasitenkinau. Ir kai kartą pirmasis Meno Mokykloje gavau už savo kompozicijas geriausį įvertinimą — pirmąją kategoriją. — netikėjau, kad tai yra už jų gerą išpildymą, o greičiau už jų gerą sumanymą.

Baigęs studijas supratau, kad iš meno nepraagyvensiu, todėl kreipiausi į švietimo Ministeriją dėl mokytojo vietos. Lengvai gavau tą pedagoginį darbą Raseinių gimnazijoje, kurioje išdirbau nuo 1932 iki 1944 metų vasaros. Ten būdamas priklausiau Lietuvos Dailininkų Sąjungai ir dalyvavau beveik visose jos ruošiamose parodose Lietuvoje ir kartą Latvijoje bei Estijoje.

— Kokius stambesnius kūrinius atlikote prieš karą?

— Be laisvos kūrybos padariau ten keletą antkapių: vieną bronzinį Kaune, kitą iš dirbtinio granito provincijoje. Nuo 1940 iki 1950 metų meno reikalus buvau visiškai nustūmęs į šalį, nes buvo pakankamai sukumų su kuomi teko grumtis karo metu ir užtenkamai rūpesčių ir be kūrybos problemų per tą laiką pasitrunkiau po Vokietiją ir pabuvojau Londone, Anglijoje virš keturių metų, kur buvo daug progų pamatyti pasaulinę kūrybą, o aš visas tas progas išnaudojau visu šimtu nuošimčių. Tiesa, dar prieš karą buvau aplankęs didžiuosius Berlyno ir Paryžiaus meno muziejus, o atvykęs į Naująjį pasaulį — Ameriką, neužmiršau New Yorko bei Čikagos. Tai-

gi mažai ką beliko, ko nebūčiau matęs ir dar trokščiau pamatyti.

— Kodėl atvykote į Kanadą ir kaip tenai įsikūrėte?

— Į Kanadą atvykau 1951 metais prieš pat Kalėdas. Žiema — bedarbė. Ilgai blaškiausi ir dairiausi, pagaliau gavau darbą, bet tik darbininku - valytoju. Padirbau porą metų, buvau atleistas. Tada nusprendžiau daugiau tokio darbo nebeieškoti, o verstis kaip menininkas, kas bus tas bus, nes buvo per daug paniekos drumzlių prisiplovę į mano prieširdžius su tomis bevalomomis dulkėmis. Taip nuo 1954 metų vėl sugrįžau į atleistus meno laukus, o gal tik dabar atsidaviau menui ir pradėjau plėsti jų sužėlusias vėlėnas. Čia kaip medžiagą savo darbams beveik ištaisai vartojau medį, vieną kitą darbėlį iškaliau metalo plokštelėse. Lietuvoje daugiausia vartojau gipsą, cementą ir dirbtinį granitą.

— Prieš metus surengtoje A. L. D. S-gos meno parodoje Ciurlionio Galerijoje Čikagoje davėte būdingų reljefų lietuviškomis temomis. Kaip kitataučiai reaguoja į tokias temas?

— Čia Kanadoje per šiuos kelerius, kaip menininko metus, iškaliau daug didesnių ir mažesnių vaizdų bei statulų laisvomis temomis. Kai kuriuos jų kartkarčiais buvo rodomos įvairiose parodose Toronte bei Montrealyje ir kitur. Viena jų prieš trejetą metų susilaukė palankaus montrealiečių dėmesio ir laimėjo pirmąją vietą populiariųjų tos parodos eksponatų tarpe.

— Kai kada ir tapyba užsiimate?

— Vasaros metu mėgstu patepti gamtos vaizdų. Toronte, kur aš gyvenu, žmonės, jų tarpe ir kitataučiai, turi įsigiję nemažai figūrų ir mano tapybos darbų.

— Ar priimate ir monumentalios kūrybos užsakymus viešiemis pastatams, atseit bažnyčioms?

— Be laisvosios kūrybos ir smulkesnių užsakymų čia padariau keletą sudėtingesnių bei stambesnių darbų plačiai publikai. Taip pagal arch. A. Kulpavičiaus projektą iškaliau paminklinį vaizdą "Žuysiems už Lietuvą". Po to sukomponavau mažo formato siluetinius reljefus Kryžiaus kelio stočių, Šv. Jono Kr. lietuvių R. kat. bažnyčiai. O praėjusią vasarą padirbau kitai kanadiečių bažnyčiai aukšto žmogaus ūgio Kristų ant kryžiaus, Marijos statulą ir Šv. širdies Kristaus statulą. Šiais darbais bažnyčios klebonas ir jos lankytojai yra visiškai patenkinti.

Dėkoju gerb. skulptoriui p. Dagiui už malonų interviu ir suteiktas įdomias žinias apie savo nueitąjį ir einamąjį menininko kelią.

Nors dail. skulptorius Dagys yra gimęs seniai — labai seniai t. y. 1905 m. gruodžio 16 d., bet, kaip matome, menui jis yra pašventęs neperdaugiausia laiko. Vėlokai pradėjo gilintis į jį, po to jį stabdė tarnybinės ir šeimyninės pareigos, vėliau karas, svietimi kraštai ir vis kiti namai arba visai be namų. O skulptorius tai ne grafikas ar tapytojas — negali nieko pradėti kiekvienoje pakeleje sustojęs. Jam reikia tinkamų sąlygų, jis privalo turėti geresnes ar blogesnes patalpas. Dabar skulpt. Dagys jas turi ir jam neberekia rytdienos bijoti, ir jis tikisi, kad likusiąją gyvenimo dalį jis galės paskirti tikrai meno kūrybai.

Kalbant apie skulpt. Dagio ligi šiol nueitą kelią, tenka pastebėti, kad jo darbai daug daugiau gėrėjosi ir spaudoje daug nuosirdžiau jį vertino svetimieji, negu savieji. Ir dabar jo klientai yra įvairių tautybių kanadiečiai (ir net amerikiečiai), bet labai maža dalis lietuvių teaplanko jį. Ir jam tinka posakis: "Tarp sąvųjų pranašu nebūsi".

Baigiant reikia priminti, kad skulpt. Dagiui plačiai pasi-

Atsiųsta paminėti

Stasius Būdas, RUSTI DIENA, apysaka. Išleido Spaudos B-vė "Rūta" Hamiltone, Ont., Kanadoje, 194 pusl., kainą \$1.40. Viršelis pieštas dailininko Telesforo Valiaus, taip pat kanadiečio. Autorius St. Būdas gyvena Miami, Floridoje. Leidinys jau tuo idomus, kad išleistas kišeninės knygos (pocket-book) formato ir visiškai primena Pelikano leidinius. Apysakos tema imta iš Paprūsės gyvenimo žemaitijoje dar carinės Rusijos priespaudos laikais, parodo kaip ir tuomet Lietuva buvo nuo laisvojo pasaulio atsiirta, tik ne "Geležine siena", o "Rūsčia siena", kas faktiškai yra tas pats žiaurių okupantų maskolių išradimas.

Knygos dar nespėjus perskaityti, negauma daug kas pasakyti, tiek kad skaitosi lengvai ir juo toliau, juo labiau pradeda intriguoti. ip

reikškus tarp kanadiečių menininkų, su jais bendraujant ir jų parodose dalyvaujant, buvo priimtas nariu į Sculptor's Society of Canada.

Mikas Sileičis

a BADGE
makes a difference!

This badge guarantees that all accounts are insured safe to \$10,000.00 by the F.S.L.C., an agency of the U. S. Government.

49 years of sound leadership
Avondale offers the highest dividend rate consistent with safety.

DIVIDEND
4%
PER ANNUM

AVONDALE
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2965 MILWAUKEE AVE. • CHICAGO 18, ILL.
PHONE DICKENS 2-7700

M. ZOSZENKO

KATĖ IR ŽMONĖS

Krosnis pas mane labai bloga. Visa mano šeima visados per ją nugaruoja. O velniškasis žaktas (gyv. namų Komitetas) pataisymą vykdyti atsisako. Ekonomina. Iki sekančio išekvojimo.

Anądien apžiūrinėjo šitą mano krosnį. Juškas (kaiščius). Nardino ten vidun galvą.

— Nėra, — sako. — Gyvent galima.

— Draugai, — sakau, — pakankama gėda šitokius žodžius tarti: gyvent galima. Mes visados nugaruojam per jūsų krosnį. Anądien net katė nugaravo. Jąją anądien piktino prie kibiro. O jūs sakote — gyvent galima.

Velniškasis žaktas sako:

— Tuomet, sako, tuojau įvykdysim tyrimą ir pažiūrėsime, ar nugaruoja jūsų krosnis. Jei mes dabartės po kūrimo nugaruosim — jūsų laimė — perstatysim. Jeigu nenugaruosim — atsiprašom dėl kūrenimo.

Užkūrėme mes krosnį. Aplinkui josios išsidėstė. Sėdimė. Uostome.

Taip, prie juškos, atsisdėjo pirmininkas, taip — sekretorius Gribojedovas, o taip, ant mano lovos, — izdininkas.

Greitomis ėmė, žinoma, smalkės kambaryje skleisti.

Pirmininkas pauostė ir sako: — Nėr. Nejunlama. Eina šiltas kvapas ir tiek.

Izdininkas, varlė, sako: — Visiškai puikiausia atmosfera. Ir uostyti ją galima.

Galva dėl šito nesipsta. Pas mane, sako, bute atmosfera blogiau smirda, ir aš, sako, be reikalo nedekloju. O čia kvapas visiškai lygus.

Aš sakau: — Bet kaipgi, susimildami, — lygus. Šit, va kaip dujos sriūva.

Pirmininkas sako: — Pašaukite katę. Jeigu katė ramiai tupės, reiškia, nei krieno nėra. Gyvulus visados šiame nesavanaudiškas. Šitat ne žmogus. Jąją galima pasitikėti.

Ateina katė. Tupiasi ant lovos. Tupi tyliai. Ir, aiškus dalykas, tyliai — jinai bent kiek įpratusi.

— Ne, — sako pirmininkas, — atsiprašome.

Staiga izdininkas ant lovos susvyravo ir sako: — Man reikia, žinote, skubiai eiti reikalui.

Ir patsai prieina prie lango ir pro plyšelį kvėpuoja. Ir patsai stovi pažaliavęs ir tiesiog ant kojų supasi.

Pirmininkas sako: — Tuojau visi eisim.

Aš atitraukiau jį nuo lango.

— Taip, — sakau, — negalima ekspertyzą statyti.

Jisai sako: — Labai prašom. Galiu pasitraukti. Man jūsų oras visiškai naudingas. Naturalinis oras, tinkamas sveikatai. Remonto aš jums negaliu daryti.

(Atkelta iš 5-to psl.)

patyres ir tiek kartų dainavęs Romeo, taip nervingatės, tai kaipgi jaustis man, pirmą kartą dainuojančiai Julijai? — sakiau aš žinodama, kad Kipras Petrapily Marijos teatre buvo laikomas geriausiu Romeo.

— O Jūs nesinervinkite, — susirūpino Kipras. — Jūs jauna artistė. Jeigu Jums nepasisektų kas, tai publika sakys: "Ji jauna, ji kitą kartą geriau padainuos", o apie mane sakys: "O, Kipras jau blogai pradeda dainuoti..."

Tai atviras dviejų Lietuvos operos menininkų dialogas. Jį atpasakoja sol. E. Kardelienė, puikiame savo atsiminimų straipsnyje, atspausdintam "Moters" žurnale, tame pačiame Nr., kur telpa ir Onos Vytautienės graudi istorija.

Toliau E. Kardelienė prisimena vieną atsitikimą su garsoininku F. Šaliapinu, kuris buvo atvykęs į Kauną ir dalyvavo Lietuvos operoje — Fauste dainavo Mefisto. Prieš spektaklį, kaip pastebi rašytoja, jis užkulisiuose vaikščiojo, kaip liūtas narve. Viena solisčių, matydama jo tokį didelį nervingumą, jam ir sako: — Ar gi Jūs prieš eidamas į sceną dar jaudinatės? Aš jau senai nesijaudinu...

— Tai reiškia — Jūs bloga artistė, ir nėra ko tuo Jums girtis, — atkirto šaliapinas.

E. Kardelienė, kaip galima spėti iš šio atsiminimų žiupsnelio, be didelio vargo galėtų parašyti įdomią knygą. Ypač šiandien, kada solistė jau pritrilo, toli nuo tėvynės, derėtų bent atsiminimų tomeliu prisiminti Lietuvos operą, kurios ji taip ilgisi. Laukiame.

Julius Sula

Krosnis normalinė.

O po pusvalandžio, kai šitą patį pirmininką guldė ant neštuvų ir paskum neštuvus įstumdinėjo į greitiosios pagalbos vežimą, aš vėl su juo išsinešėjau:

Aš sakau: — Na, kaip? — Vis dėlto ne, — sako, — remonto nebus. Gyvent galima.

Taip ir nepataisė. Na, ką gi beveik? Iprantu. Žmogus ne blusa — prie visa ko gali priprasti.

Iš rusų kalbos vertė Jonas Valaitis

The Jacksonville Building and Loan Association
4 1/2%
DABARTINIAI DIVIDENDAI.
Daugiau santaupų ir investmentu iki 2 milijonų dolerių priimama ligi 1960 m. vasario 10 d. Dividendai bus mokami nuo vasario 1 d. už visas sąskaitas, atidarytas vasario mėnesį. Reikalaukite voku su adresais.
Dept. A. F. P. O. Box 911 Jacksonville, Texas

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUŠŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
4322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 10 ligi 1 val.
Trec. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WA'brook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniai ir penktadieniai
Treciadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2374
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradi. nuo 1-5, Treciadi. ir Šeštadienį tiktai susitarus

PR 6-1795, rez.: TREmont 9-5890
DR. JONAS G. BYLA
nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų.
Treciadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniai 1-4 val. p. p.
Treciadieniai uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Treciadi. ir šeštadi. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6003
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

Grovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus treciadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telef.: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630
Dr. Gražina-Irena KAGANIEC
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniai 2-5.
Treciadi. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Treciadieniai uždaryta.
Šeštadieniai 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatšiliočia šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons.
Vakarais: pirmadi., antradi., ketv. nuo 6-9. Treciadieniai tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmadi. ir ketvirtadi. 1-4 popiet, antradi. ir penktadi. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštadi. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Treciadieniai uždaryta.

Dr. Juozas PAUKSTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniai 10-12.
Treciadieniai uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

DR. M. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezidencijos: WA'brook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Šeštadieniai 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmadi. 8-10 val. vakaro, antradi., treciadi. ir penktadi. 6-9 v. v., šeštadieniai 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val.
Treciadieniai ir šeštadieniai nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Treciadieniai uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadi. 1-4 val. p. p. Treciadi. ir sekmadieniai uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDEAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندازai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniai 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stilius ir eismus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treciadi. uždaryta), šeštadi. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras MICHEL
Išvykęs atostogų į Phoenix, Arizona. Sugrįš apie 1960 m. kovo mėnesį.

4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YA'Ards 7-6616

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YA'Ards 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trec. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS
1960 METŲ TV APARATAI išsimokėtinai. — Priimam senus. RADIJAI, FONOGRAFAI, VOKIŠKI APARATAI. PARDAVIMAS IR TAISYMAS. J. G. Television Co., 2512 W. 47 St. FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmadi. uždaryta.

Skaitykite "N-nas"
8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANURY 23, 1960

KNYGU LENTYNA

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

Sudaro: Lietuvių Bibliografinė Tarnyba
(Adresas: Lithuanian Bibliographical Service,
1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)

NR. 1 (11)

1959 — 1960 m.

XII—XIII m.

LIETUVIŲ KNYGA TREMTYJE

1945—1949 metų bibliografija

Sudarė: A. Ružanec-Ružancovas (1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)
ir B. Kviklys (5747 S. Cambell Ave., Chicago 29, Ill.)

(Tęsinys)

Zobarskas, Stepas (1911 1 17 —): Stepas Zobarskas. **Aušrelė Elementorius**. Piesiniai D. Tarabildienės. Valstybinė Leidykla Kaune. Hamburg 36, spaustuvė Broschek & Co. 1946. II. Kieti virš., 1433 1 nmm p., iliustr. 150×212 mm 3000 egz. 449

— **Aušrelė**. Elementorius. Tuebingen, Patria, leidinio Nr. 35, spaustos darbai (Offsetdruck) J. F. Schreiber, Esslingine. 1948. Virš., 137, 99 nmm. p., iliustr. 167×238 mm. 5000 egz. (DM 6.00). Pastabos: 3 p. — iliustracijos D. Tarabildienės. Viršelis P. Osmolskio. Rec.: N. Lietuvių Žodis 48/33, 3. 450

— **Aušrelė. I dalis**. (Vak. Vokietija, išleista privačiai, sp. 1946). Aprašė: Tėviškės Garsas 46/37, 6. 451

— Stp. Zobarskas. **Aušrelė**. Vadovėlis antrajam pradinės mokyklos skyriui. VII leidimas. Stuttgart, Lietuvių Sąjungos leidinys, Druck von L. Raiber. 1945. Virš., 190, 2 nmm. p., iliustr. 147×204 mm. 2500 egz. 452

— Stp. Zobarskas. **Aušrelė. III dalis**. Muenchen-Pasing, UNRRA, sp. 1946. Aprašė Tėviškės Garsas. 46/36, 6. 453

— Stp. Zobarskas. **Aušrelė. IV dalis**. (Muenchen-Pasing), UNRRA, sp. npž. 1946. Aprašė Tėviškės Garsas 46/31, 6. 454

5 GRYNIEJI MOKSLAI — SCIENCES PURES — PURE SCIENCE

Matijosaitis, Stasys (sp. Esmaitis, 1877—1949 2 6): Esmaitis. **Gamtos mokslas**. III-jam pradinės mokyklos skyriui iš "Sakalėlio" III d. XVI leidimo. Muenchen, Authorized by UNRRA, Printed by Joh. Roth sel. Ww. (1946). Virš., 190, 2 nmm. p., iliustr. 147×207 mm. 455

— Esmaitis. **Gyvoji gamta ir žmogaus kūnas**. Vadovėlis ketvirtajam pradinės mokyklos skyriui. Iš "Sakalėlio" IV dal. Dilingenas ties Dunojum, sp. npž. 1946. Virš., 144 p., iliustr. 149×207 mm. 456

— Esmaitis. **Negyvoji gamta**. Vadovėlis ketvirtajam pradinės mokyklos skyriui iš "Sakalėlio" IV dal. Dilingenas ties Dunojum, Authorized by the United Nations Relief and Rehabilitation Administration, Manz-Drucke. 1946. (Išleista 1947). Virš., 118, 2 nmm. p., iliustr. 148×208 mm. 457

51 Matematika — Mathematiques — Mathematics

511 Aritmetika — Arithmetique — Arithmetic

Baltūsis, Juozas: Juozas Baltūsis. **Skaiciavimo vadovėlis**. IV-jam pradž. mokyklų skyriui ir parengiamajai gimnazijų klasei. (Muenchen), Authorized by the United Nations Relief and Rehabilitation Administration, sp. npž. (1946). Virš., 172, 4 nmm. p., iliustr. 148×210 mm. 458

Damijonaitis, Juozas (1871 3 1 — 1926 12 6): J. Damijonaitis. **Aritmetikos uždavinynas**. II-jam pradžios mokyklos skyriui. Veiksmai su skaičiais ligi 100. Pertvarkė pagal naują šviet. Ministerijos programą mok. P. Natkevičius. Antroji dalis. X leidimas. Šviet. m-jos Kn. ir Mokslo Pr. Titr. Kom. (prof. 1938 Nr. 608) ap-

robuota. Kaunas - Marijampolė, "Dirvos" bendrovės leidinys, "Dirvos" sp. Marijampolėje. (Perspausdintas nieko nekeičiant Vak. Vokietijos britų okup. zonoje, sp. npž. 1949). Virš., 80 p., iliustr. 147×210 mm (DM 1.80). 459

Naujokaitis, Pranas (1905 10. 2 —): **Aritmetikos uždavinynas**. IV pr. mok. skyriui. Tuebingen, sp. npž. (1947). 1500 egz. RM 6.75. Aprašė: Tėviškės Garsas 47/60, 7. 460

Petrauskas, M.: M. Petrauskas. **Skaiciavimo uždavinynas** trečiajam skyriui. Valstybinė Leidykla Kaune. (Perspausdinta Muenchen-Pasing, UNRRA, sp. npž. 1946). Virš., 156 p., iliustr. 146×205 mm. 461

512 Algebra — Algebre — Algebra

Šikšnys, Marcelinas (1874 5 2 —): M. Šikšnys. **Elementarinė algebra**. Sistematinis kursas ir uždavinynas. IV dalis. Neapibrėžtoji analizė. Ištėtosios trupmenos. Progresijos. Logaritmai. Junginiai. Newtono binomas. Funkcijos ir jų grafikos. Išleista autoriaus ir K. Stašio lėšomis. Vilnius, "Ruch" sp. 1926. (Perspausdinta Vak. Vokietijoje, sp. npž. 1947). Virš., 2 nmm., 256 p. 152×220 mm. 462

517 Diferencialinis ir integralinis skaičiavimas — Calcul différentiel et integral — Calculus

Ketarauskas, Bronislovas (1905 7 17 —): Bronislovas Ketarauskas. **Diferencialinio ir integralinio skaičiavimo pagrindai**. Vadovėlis ukštesniosioms mokykloms. Antroji laida. Stade/Elbe, Stade's Lietuvių Stovyklos švietimo Skyriaus leidinys, spaudė Stader Zeitungs- und Verlags-Druckerei. 1947. Virš., 135, 1 nmm. p. 143×204 mm. 500 egz. RM 12.00. 463

518.2 Logaritmų lentelės — Logarithmes — (USA 510.83) Logarithms

Keturženklų dešimtinių logaritmų ir trigonometrinių funkcijų didumų lentelės. Detmold, sp. npž. 1946. Virš., 12 nmm. p. 149×210 mm. 464

Keturženklų logaritmų lentelė. Eichstaett, Eichstaetto Lietuvių Gimnazijos leidinys, With approval of Military Government in Eichstaett and UNRRA at Gunzenhausen, Printed by Buchdruckerei J. Riedel. 1946. Virš., 20 p. 235×165 mm. 500 egz. RM 2.50. Pastaba: spaudai parengė Eichstaetto Lietuvių Gimnazijos motematis mokytojai. 465

Mašiotas, Jonas (1897 9 12 — 1953 2 28): **Keturženklės dešimtinių logaritmų ir trigonometrinių funkcijų didumo lentelės**. Regensburg, (autoriaus leidinys), šviesoraštis. 1945. IX. Virš., 20 lap., sp. vien. pusėje. 135×199 mm. 466

Trigonometrinių funkcijų lentelės (sinusas, cosinusas, tangentas, cotangentas). (Memmingen, išleido inž. Donatas Stukas, Buchdruckerei und Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H. 1946). 4 nmm. p. 150×212 mm. 467

52 Astronomija — Astronomie — Astronomy

Svajonės apie žemę ir dangų. Re-

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANURY 23, 1960

dagavo Bronislovas Ketarauskas. (Dedelsdorf), Dedelsdorfo Lietuvių Stovyklos Spaudos Mylėtojų Sambūrio leidinys, spaudė Stader Zeitungs- und Verlags-Druckerei G.m.b.H. 1948. Virš., 76 p., iliustr. 147×208 mm. 500 egz. (DM 2.50). 468

58 Botanika — Botanique — Botany

Regel, Constantin: **Ueber einige bemerkenswertere Pflanzvereine in Litauen**. Von Constantin Regel. (Eingegangen am 25. Oktober 1946). Wien, (Austrija), Springer-Verlag, Sonderabdruck aus Heft 1, Band 95, 1948, der "Oesterreichischen Botanischen Zeitschrift", sp. npž. 1948. 24 p. (1 nmm., 102.—123., 1 nmm. psl. (153×203 mm. Pastabos: 101 p. — Ueberricht vom Verfasser. Bibliografija: 121—123 p. Schriftenverzeichnis (31 veikalas) 123 p. — Printed in Austria. 469

59 — Zoologija — Zoologie Zoology

Miškinis, Jonas: **Zoologija**. **Konspektas** rankraščio teisėmis, trečios klasės kursas. Wiesbaden, Leidykla "Giedra", rotat. 1946. 32 p. 210×300 mm. 120 egz. RM 6.00. 470

6. TAIKOMIEJI MOKSLAI — SCIENCES APPLIQUEES

61 Medicina — Medecinē — Medical sciences

Fischer, Ludolf: **Tropenmedizinischer Fortbildungskurs fuer die Litauische Aerzte-Vereinigung** gehalten vom 27. V. 47 bis 5. 6. 47 an Augsburg, UNRRA - Krankenh. von Professor Dr. Ludolf Fischer, Tuebingen. Augsburg, Litauische Aerztevereinigung UNRRA - DP Hospital 1753 b. Augsburg, Schweinfurter Druckerei und Verlagsanstalt GmbH. (1949). Virš., 120 p., iliustr. 150×207 mm. (RM 5.00). Pastaba: 1 p. Zusammengestellt von Kursteilnehmern nach den Vorlesungen. Nur fuer personlichen Gebrauch der Kursteilnehmer. Nicht fuer den Buchhandel bestimmt. 471

Higienos patarimai. Muenchen, Lietuvos Raudonasis Kryžius, sp. npž. (1946). 1 lapas. 419×295 mm. 472

Kunca, J.: Dr. med. J. Kunca. **Veneros ligos ir aktualiosios lyties problemos**. Freiburg i. Br., Išleido Vaidievtis, sp. ipž. (1947). Virš., 29, 3 nmm. p., iliustr. 148×210 mm. 473

Meškauskas, Juozas (1906 7 21 —): Prof. Dr. Med. Juozas Meškauskas, Vytauto Didžiojo Universiteto vidaus ligų profesorius ir vidaus ligų klinikos vedėjas Kaune, vidaus ligų skyriaus vedėjas ligoninėse (?) (ligoninėse) Kempfenhausene ir D. P. Hospital Augsburg. **Elektro - kardiografijos pagrindai**. Tekste 83 piešiniai bei elektrokardiogramos. (Vak. Vokietija), Sudavija, G. Wagnerio sp. Nordlingene. 10. 1947. Vir., 120 p., iliustr. 150×210 mm. 300 egz. Rec.: G. is dr. med. Mūsų Kelias 48/49, 4. 474

Miškinis, Žmogaus kūnas ir jo higiena. Tinka vadovėliui IV-ai gimn. kl. šviet. Vald. Knygų Leid. K-jos 1947. 4. 29 d. protokolo Nr. 10. Kassel-Mattenberg, surinko ir išleido Leidykla "Aistia", spaudė: Hof- und Waisenhaus - Buchdruckerei Kassel-B. 1948. Virš., 87, 1 nmm. p., iliustr. 146×202 mm. DM 3.00. Rec.: Lašas, G. Mintis 48/123, 3; Miškinis, J. (atsakymas) Mintis 48/132, 3. 475

Stankaitis, Jonas Adjunkt Dr. Med. ehem. Leiter der Frauen-Universitaetsklinik Wilnius: **Das Ovariumcarcinom und die veränderungen der Gebärmutterschleimhaut**. Studie an der Universitaet Heidelberg (mit 18 Abb. in Text). (Vak. Vokietija), Verlag "Scholar", Karl Mayer Buchdruckerei, Guenzburg. 1948. Aprašė: Aidai 48/19, 433. 476

Tercijonas, Vincas: Dr. V. Tercijonas. **Vaiko higiena ir kova su viduriavimu**. Antra papildyta laida.

Gunzenhausen, Br. P. A. V. Sulaičių leidinys, Gedruckt bei Haas & Cie, Augsburg. 1946. RM 1.50. Aprašė: Mūsų Žodis 46/5, 4. 477

621.3 Elektrotechnika — Electrotechnique — Electrical Engineering

Butkevičius, V.: **"Elektrotechnika"** skirta elektromonterių kursams. Oldenburgas, autoriaus leidinys, šviesoraštis. 1946. 180 p., iliustr. 100 egz. Aprašė Technikos Pasaulis 46/1, 42. 478

Drasutis, Pranas (1906 11 17 — 1959 3 26): Dipl. inž. Pranas Drasutis. **Elektro-instaliatoriams vadovėlis**. Rekomenduojama elektrostaliatorių, elektromonterių bei elektromechanikų kursams Lietuvių Inžinierių Tremtinių Draugijos Centro Valdyba 1948 m. balandžio m. 10 d. (Vak. Vokietija), Suduva, G. Wagnerio sp., Hoerdlingen. 2. 1948. Virš., 8 nmm., 190, 2 nmm. p., iliustr. 150×210 mm. 1000 egz. DM 8.00. 479

Elektros instaliacija. Meerbecko elektromonterių kursuose p. inž. P. Steikūno skaitytų paskaitų ir p. V. Andrijausko praveštų darbų konspektas. Meerbeck, išleido T. Balčiūnas, rotat. 1947. 38 p. Aprašė: Pr. Enskaitis. 480

"Elektrotechnika" vadovėlis elektromonteriams. Ingolstadt, Liet. Tremtinių Monterių Kursų vadovybės leidinys, rotat., viršelis — spaustuvėje. 1946. 280 p., iliustr. 210×290 mm. 100 egz. Pastaba: Dipl. inž. Ramanauskas, A. Gruzdžio ir dr. Gineičio skaitytų paskaitų kursas. Aprašė Technikos Pasaulio 46/1, 42. 481

Martinavičius, E. dipl. inž. **Elektrotechnikos vadovas. I dalis**. Wuerzburg, autoriaus leidinys, rotat., viršelis — spaustuvėje. 1946. Virš., 230, VIII p., 405 brėž. ir 98 pavyzdžiai. 210×290 mm. 330 egz. 482

621.396 Radijas — Radio (USA 621.384) Radio

Jurskis, Alfonsas (1894 8 4 —): Doc. inž. A. Jurskis. **Spinduliuojamoji energija** (Radiotechnikos paskaitų įvadas). Schwaeb., Gmuend, išleido Nuertingeno A. T. Mokykla, rotat. 1947. 16 p. Aprašė: Inžinieriaus Kelias 47/18, 48. 483

Semėnas, Alfonsas (1906 10 3 —): Dipl. inž. Alf. Semėnas. **Radiotechnikos pagrindai radiomechanikams**. Hanau, išleido Hanau Radiomechanikų Kursai, rotat. 1947. 240, XII p. 120 egz. Aprašė: Inžinieriaus Kelias 47/8, 47-48. 484

624 Statyba — Genie civil — Structural engineering

Šimoliūnas, Jonas (1878 5 21 —): Prof. J. Šimoliūnas, Universitaet d. V. d. G. Kaunas. **Baukonstruktionslehre**. Vorlesungen, gehalten an UNRRA-University, Munich Baltic University, Hamburg, Academic Lithuanian Technical Courses, Kempten/Allgaeu 1946 — 1947. Muenchen, raš. maš. ir sp. rotat., iš dalies spaust. per fotografuotas. 1947. Virš., 4 nmm., V, 1 nmm., 215, 3 nmm. p., iliustr. 205×285 mm. (DM 10.00). 485

626/627 Hidrotechnika — Science de l'ingenieur hydraulique — Hydraulic engineering

Kolupaila, Steponas (1892 9 14 —): Dr. inž. Steponas Kolupaila, Hidrologijos ir hidraulikos katedros ord. profesorius. **Hidraulika**. Authorized 1946 by UNRRA, Team 76. Kempten, Leidėjas: Jonas Penikas, raš. maš. ir sp. rotat., virš. — sp. 1947. Virš., XVIII, 288 p. 424 brėž., 8 nomogr. 209×292 mm. 350 egz. RM 110.00. (Vytauto Didžiojo Universiteto Statybos Fakultetas, Kaunas. UNRRA - Universitetas, Muenchen Aukštųjų Technikos Kursų Statybos Skyrius, Kempten Hydraulics, by St. Kolupaila, Dr. Eng. Rec.: Daugėla, K. dipl. inž. Ziburiai 47/24, 6. 486

(Tęsinys 10-am psl.)

(Atkelta iš 9-to psl.)

— "Eine Methode zur Messung der schragten Stroemungen von Prof. Dr. Ing. Steponas Kolupaila, Kaunas, Litauen, z. Zt. Kempten. (Kempten), šviesoraštis. (1947). 10 lapų, sp. vien. pusėje. 210×297 mm. 487

— "Zur Frage der Konstantenbestimmung des hydrometrischen Fluegels von Prof. Dr. Steponas Kolupaila, Kaunas, Litauen, z. Zt. Kempten. Kempten, šviesoraštis. 28. 2. 1947. 17 lapų, sp. vien. pusėje. 212×298 mm. 488

629.1 Automobilių — Auto — (USA 629.2) Motorvehicles

Jankauskas, Jurgis (1907 11 26 —): Inž. dr. J. Jankauskas, docentas. Vazinėjimo menas. Tekstas: 19 braižinių, 4 lentelės ir 40 eismo ženklų. Muenich, With approval of the UNRRA Team 124, Printed by Dischner at Pasing, 1946. 56 p. 148×208 mm. RM 9.00. Rec.: N. B. Inžinieriaus Kelias 46/5-6, 57-58. 489

Jokūbauskas, L.: L. Jokūbauskas. Automobilių. Varikliai ir sėsi (?!). (šassi). Kempten, rotat., virš. — spaust. 1946. Virš., 4 nmm., 43, 1 nmm. p. 210×290 mm. Pastaba: Wuerzburgo Lietuvių Stovyklos šoferių kursų I-os laidos — 1945. VII. 11 — 1945. IX. 8 paskaitų konspektas. 490

Leonas, Paulius (1916. 10. 11 —): Kas reikalinga žinoti šoferiui. Paruošė P(aulius) L(eonas). Oldenburg, "Mundus", sp. npž. 1946. 77, 3 nmm. p., iliustr. 123×170 mm. Rec.: N. B. Inžinieriaus Kelias 46/5-6, 55. 491

Miniukas, V.: Inž. V. Miniukas. Automobilių. Iliustruota 314 paveikslais. 2-ji laida. (Wuerzburg), sp. npž. 17. Juni 1946. Virš., VIII, 164 p., iliustr. 150×206 mm. (4000 egz.). Rec.: N. B. Inžinieriaus Kelias 46/5-6, 56-57. 492

— Inž. V. Miniukas. Automobilių. Iliustruota 314 paveikslais 2-ji laida. (Vak. Vokietija), Genehmigt: UNRRA Team 188, 17 Juni 1946 (išleista 1947). Virš., VIII, 164 p., iliustr. 147×208 mm. 493

— "Automobilizmo vadovėlis. Parašė Inž. V. Miniukas, Wuerzburgo Lietuvos Inžinierių ir Technikų Draugijos narys. Iliustruota 215 paveikslais. Wuerzburg, (autorius leidinys), rotat., virš. — spaust. 1946. Virš., 2 nmm., 110 lapų, sp. vien. pus. 204×290 mm. Pastaba: viršelyje — Inž. V. Miniukas Automobilių. 494

— "Eismo ženklai. (Nemokamas priedas prie pat autoriaus leidinio "Automobilis", I laida. (Wuerzburg, autoriaus leidinys), sp. npž. (1946). 8 nmm. p. 148×210 mm. 500 egz. 495

Vadovėlis šoferiui. (Vertimas iš "Lehrbuch fuer Kraefffahrer von Henman Bening, Berlin). Meerbeck, išleido Meerbecko šoferių kursai, rotat. 1946. 14 p. 210×300 mm. 496

63 Žemės ūkis — Agricultur — Agriculture

Bettner, I.: I. Bettnerio Praktiškoji daržininkystė su A. M. Robinsoničiaus Laukų daržininkystė ir laukų sėjininkystė. Mok. agronomo Stasio Stašio laisvas vertimas iš rusų kalbos su pakeitimais ir papildymais. Štade prie Elbos, Lietuvių Tremtinių Stovykla, spaudė: Stader Zeitungs- und Verlags-Druckerei GmbH. 1948. Virš., 126, 6 nmm. p., iliustr. 147×210 mm. DM 5.00. 497

Paršeliūnas, Jonas: Trumpas sodininkystės - daržininkystės kursas. Santrauka paskaitų, skaitytų buv. Dotnuvos Žemės ūkio Akademijos docento dipl. agr. Jono Paršeliūno Scheinfeldo Lietuvių Tremtinių Stovyklos Sodininkystės-Daržininkystės Kursuose nuo 1947 m. rugsėjo 1 d. iki 1948 m. sausio 16 d. Scheinfeldas, išleido Sodininkystės-Daržininkystės Kursų klausytojų

grupė, raš. maš. ir sp. rotat., virš. — spaust. 1948. Virš., 4 nmm., IV, 92 p., iliustr. 203×290 mm (DM 2.50). Viršelyje — Trumpas sodininkystės - daržininkystės kursas, Pagal dipl. agr. Jono Paršeliūno paskaitas. 498

Smaizys, S.: Sodininkystė (konspektas). Pagal Itomlenskio a. 1890 — ir (Stasio) Bagdono (1901 7 14 —) "Sodininkystę" paruošė S. Smaizys. Seedorf, Lietuvių Stovykla, Žemės ūkio kursai, rotat. 1946—1957. 2 nmm., 113 lapų, 1 nmm. p., sp. vien. pus. 140×198 mm. 499

Verbickas, Antanas (1909 2 11 —): Entwicklung und Aufbau der litauischen Pferdezucht. Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades bei der landwirtschaftlichen Fakultät der Justus-Liebig-Hochschule fuer Bodenkultur und Veterinaermedizin zu Giessen Eingereicht von Dipl. Landwirt Antanas Verbickas, geb. in Atkociai, Litauen. Giessen, (autorius), Druck: Franz Jos. Henrich, Ffm.-Schwanheim, 1947 (2 p. — 1.48). Virš., 130 p. 150×206 mm. RM 15.00. 500

656.835 Filatelija — Philatelie — (USA 383.22) Philately

The history of Lithuania in philately (1857—1944). Schongau, Baltic DP exposition, UNRRA Team 150, spautuvė Karl Motz & Co., KG. May 1946. 15, 1 nmm., p. 113—173 mm. 501

1948—1949 Balti postmarkide katalogo Baltijos pastmarku katalogas. Baltijos pašto ženklų katalogas. Baltic postage stamps catalogue. Baltischer Briefmarken Katalog. Augsburg-Hochfeld, Edited and copyright by the Baltic Philatelist Association "Baltia", printed by Schwaebischen Landeszeitung G.m.b.H. 1948. Virš., XII, 190, 2 nmm. p., iliustr. 147×205 mm. Emission 4500 (DM 3.00). Rec.: — American Lithuanian Philatelic Specialist 49/6, 14-15; Cicėnas, J. Mintis 48/94, 4; Z. Mintis 48/90, 3. 502

658 Prekybos ir pramonės organizavimas — Science du commerce — Business management

Grigas, J.: Dr. J. Grigas. Prekių Mokslo Vadovėlis. "Žibinto" Aukštesniajai Prekybos mokykla. Grevenas Vestfalijoje, išleido "Žibintas", rotat., virš. — spaust. 1947. Virš., 2 nmm., V, 1 nmm., 137, 1 nmm. p. 208×291 mm. 503

Jagučanskis, M.: Įvairių buhalterijos knygų pavyzdžiai. Lehrte, sp. (1945). Aprašė: Žibintas 46/2, 8. 504

Kukanauza, Juozas, Juozas (1922 2 1 —): Prekybinis skaičiavimas. (Greven, Aukštesnioji Prekybos Mokykla, rotat. 1946). 210×290 mm. 150 egz. Neparduodama, tik mokiniams. Aprašė mokykla rašte. 505

— "Prekybos įmonių mokslo vadovėlis V-tai ir VI-tai prekybos mokyklos klasėms. (Greven, Aukštesnioji Prekybos Mokykla, rotat. 1946). 210×290 mm. 150 egz. (Neparduodama, tik mokiniams). Aprašė mokykla rašte. 506

Varanavičius, J.: Dipl. ekon. J. Varanavičius. Buhalterija. I dalis. Dvigubos buhalterijos pagrindai. Vokietija, (Greven), Lietuvių Aukštesnioji Prekybos Mokykla "Žibintas", rotat., virš., — spaust. 1946/47. Virš., 85, 1 nmm. p. 205×290 mm. 507

677 Audiniai — Textiles — Textile

Vijeikis, Vladas: Lietuvių audinių raštai. Paryžius, (Prancūzija), rotat. 1946. 12 reprodukcijų ir Vytauti Augustino (1912 7 25 —) audėjos nuotrauka. Aprašė Draugas 55/48, II, 8. 508

687 Drabužių pramonė — Industries de vetement — Apparel manufacturing

Krasnakevičius, Kazimieras: Charlie Krasnakevich (Kazimieras Krasnakevičius. Siuvėjų mo-

kykla. Vyrliškų, moteriškų ir vaikiškų rūbų kirpimo kursas — I — (Rankraščio teisėmis. For private circulation only). Scheinfeld'as, raš. maš. ir sp. rotat. 1948. Virš., 2 nmm., 62, 4 nmm. p., iliustr. 205×293 mm. DM 3.00. 509

Tenisons, A.: Pasmaciba kungu, damu un bernu velas piegriesana. Kaip paciam pasisiuti vyriskus moteriskus ir vaiku baltinius. Valjaoppe meeste, naist ja laste pesu loigetes... Paruose amatų meistris A. Tenisons... Kempten, Izdeveja-Islaido-Valja antud. A. Tenisons, Klischee, Satz, Druck und Bindearbeit: Jos. Koesel, Graph. Anstalt. 1946. Virš., 63, 1 nmm. p., iliustr. 148×207 mm. 510

698.1 Dažymas — Peinture — Painting

Mokykimės dažyti. Meerbecko dažytojų kursų, pravestų Vlodo Narbuto, teoretinio kurso sutrumpytas konspektas (paruošė Pr(anas) E n s k t a i t i s). Meerbeck, Meerbecko Dažytojų Kursų leidinys, rotat. 1947. Virš., 32 p. 100×140 mm. 50 egz. 511

7 MENAS — BEAUX - ARTS — ARTS

Alseikaitė - Gimbutienė, Marija Birutė (1921 1 23 —): M. Alseikaitė-Gimbutienė. Liaudies meno šaknys. Muenchenas, atspaudas iš "Aidų" 14 nr. 1948 metų gegužės mėnesio, sp. npž. 1948. 7, 1 nmm. p. 210×300 mm. 512

Baltrušaitis, Jurgis (1903 5 7 —): Lithuanian folk art. By Jurgis Baltrušaitis Ph. D. 256 illustrations. Munich, Editor T. J. Vizgirda Architect Lithuania, Country and Nation III, Illustrations printed by Muenchener Graphische Kunstanstalten, Text printed by J. G. Weiss/sche Buchdruckerei, 1948, kieti virš., 80 p., 63 iliustr. lapų, sp. vien. pus. 2 nmm. p. 190×257 mm. 5000 egz. First edition. One hundred copies are numbered. DM 10. 00. Pastabos: 8 p. — Drawings by A(ntanas) J a r o š e v i č i u s (1870 VII 22 — 1956 VI 17), E(dvardas) K r a s a u s k a s (1911 V 26 —), A. Rūkštelė (from "Lietuvių liaudies menas" by Paulius Galaunė (1890 I 25 —) and F. Wittlinger. Rec: Alseikaitė - Gimbutienė, M. Aidai 48/21, 524—525; — Argentinos Lietuvių Balsas 49/873, 2; Augius, P. Mintis 48/104, 3; Jurkus, P. Žiburiai 48/36, 4; Vykintas, S. Mūsų Kelias 48/44, 4; Žaidys, P. Gimtoji šalis 49/3, 6. 513

Ecole des Arts et Metiers. Fribourg (Brisgau Edition of de l'Ecole des Arts et Metiers, Impression: Poppen & Ortman. 1948. Virš. 128, 2 nmm., iliustr. 155×230 mm. 514

Lithuanian Art in Exile. Lithuania — Country an Nation — XII. Germany, Published by T. J. Vizgirda under the auspices of the Committee of the Lithuanian Art Exhibition in the USA, Printed by Muenchener Graphische Kunstanstalten, Muenchen. 1948. Kieti virš., 8, 2 nmm. p., iliustr. 203×296 mm. Number of copies 5.000. One hundred copies are numbered. DM 10.00. Pastabos. Managing editor Paulius Augius (1909 IX 2 —) in collaboration with Viktoras Petravičius (1906 —), Adolfas Valeška (1905 —) and Liudas Vilimas (1912 IX 15 —) — Wrapper by Telesforas Valius (1914 —). Translated by Dr. W. Rickmers. Rec: Augius, P. Mintis 48/104, 3; Jurkus, P. Aidai 49/22, 45—46; Ratas, V. Žiburiai 48/27, 5; Vykintas, S. Mūsų Kelias 48/36, 4; Žaidys, P. Gimtoji šalis 49/6, 5. 515

Ecole des Arts et Metiers. Fribourg (Brisgau Edition of de l'Ecole des Arts et Metiers, Impression: Poppen & Ortman. 1948. Virš. 128, 2 nmm., iliustr. 155×230 mm. 514

Lithuanian Art in Exile. Lithuania — Country an Nation — XII. Germany, Published by T. J. Vizgirda under the auspices of the Committee of the Lithuanian Art Exhibition in the USA, Printed by Muenchener Graphische Kunstanstalten, Muenchen. 1948. Kieti virš., 8, 2 nmm. p., iliustr. 203×296 mm. Number of copies 5.000. One hundred copies are numbered. DM 10.00. Pastabos. Managing editor Paulius Augius (1909 IX 2 —) in collaboration with Viktoras Petravičius (1906 —), Adolfas Valeška (1905 —) and Liudas Vilimas (1912 IX 15 —) — Wrapper by Telesforas Valius (1914 —). Translated by Dr. W. Rickmers. Rec: Augius, P. Mintis 48/104, 3; Jurkus, P. Aidai 49/22, 45—46; Ratas, V. Žiburiai 48/27, 5; Vykintas, S. Mūsų Kelias 48/36, 4; Žaidys, P. Gimtoji šalis 49/6, 5. 515

PARODOS — EXPOSITIONS — EXIBITS

Ausstellung des Litauischen Kunst. der Gegenwart. Kunstbuecher. Ried, (Austrija), Der Litauische Kulturverband in Ried, rotat. 1. Juni 1946. 6 p. 210×300 mm Pastaba: išleista ryšium su Glasebacho dailės

studijos surengta paroda Riede, vedėjas dail. Antanas Tamošaitis. Aprašė Česlovas Grincevičius. 516

Ausstellung der litauischen Kunst. Augustiner — Museum Freiburg i. Br., 15. - 31. Maerz 1949. Freiburg, Institut der litauischen bildenden Kuenste, Buchdruckerei Martin Koegel. 1949. Virš., 4 nmm. p. 150×212 mm. Pastabos: Be antrašt. p., apr. iš viršelio. Parodoje dalyvavo Paulius Augius, Juozas Bakis, Alfonsas Dargis, Povilas Kaufmanas, Viktoras Petravičius, Vaclovas Rataiskis—Ratas, Adolfas Vaičaitis, Adolfas Valeška, Telesforas Valius, Liudas Vilimas, Viktoras Vizgirda, Teisutis Zikaras. 517

Ausstellung des litauscen (?) (litauischen) D. F. Lagers veranstaltet im Anlass des 30. Wiederkehr-tages der Unabhaengigkeitserklaerung des Litauischen Staates 1918. II. 16. - 1948. Rebdorf (stovyklos spautuvė). MIMILVIII (?) (MCMXLVIII) (1948). Virš., 6 nmm. p., iliustr. 110×205 mm. (30 egz.). 518

Ausstellung des litauischen Graphikers V. K. Jonynas (Augustiner-Museum). Freiburg, Herausgeber: G.M.Z.F.O. Direction de l'education publique beaux-arts, Druck: Buch- und Tiefdruckerei Franz Burda, Offenburg i. B. November 1946. Virš., 13, 7 nmm. p., iliustr. 169×240 mm. Pastabos: 4 p. — Exposition du graveur lithuanien V. K. Jonynas (Musée des Augustin) Fribourg, Novembre 1946. 519

Česlovo Janušo ir Vlodo Vijeikio dailės darbų parodos katalogas Augsburg, spalio 26—29, 1946. Augsburg, spautuvė Haas & Cie. (1945). 4 nmm. p. 150×210 mm. Pastaba: 3—4 p. - Catalogue of paintings on exhibition by Česlovas Janusas & Vladas Vijeikis. 520

Dail. Vlodo Vijeikio dailės darbų parodos katalogas - Catalogue of the art works of the painter Vladas Vijeikis. Wuerzburg—Zell, rotat., September 14, 1945. Virš., 5 lap., sp. vien. p. 154×215 mm. 521

Dailės parodos katalogas - Catalogue of the exhibition of the Lithuanian art - Katalog der litauischen Kunstausstellung. Nuertingen, A. Gottliebs & J. Osswalds Buchdr. Kirchheim u. Teck. 1946. Virš., 16 p., iliustr. 148×193 mm. Pastabos: Viršelyje - Nuertingeno apylinkės lietuvių dailės parodos katalogas. Viršelyje J. Firinauskos piešinys "Rūpintojėlis". 522

Catalogue de l'exposition de peinture des peintres baltes Katalog der baltischen Kunst - Ausstellung. UNRRA DP - Centrum Schellingstrasse N 9. 24. September -25. Oktober 1946. Tuebingen, Druck von H. Laupp jr. 1946. Virš., 16 p. 146×208 mm. 523

Catalogue exhibition of Lithuanian art and handicraft in exile. Katalog litauische Kunst- und Gewerbeausstellung im Exil. (UNRRA Area team 1044 Bayreuth 28.6-5.7. 1947). Bayreuth, Druck: Lorenz Ellwanger. 1947. Virš., 39, 1 nmm. p. 524

Displaced Persons Art and Handicraft Exhibition 28th June — 5th July 1947 UNRRA Area Team 1044, Bayreuth. Kunstausstellung der Verschleppten Personen Kunsthandwerk. 28. Juni 1947 — 5. Juli. UNRRA Area Team 1044, Bayreuth. Bayreuth, sp. npž. (1947). Virš., 36 p. 149×208 mm. 525

Exhibition on the occasion of 30th anniversary Lithuania's independence declaration 16. 2. 1918—16. 2. 1948 in D. P. Camp Rebdorf. Rebdorf, (Stovyklos spautuvė). 1948. 6 nmm. p. 110×205 mm. (15 egz.). 526

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS.

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANURY 23, 1960

—J. Vlks.

Darbo Nr. 4 pasirodžius

Nors žurnalas "Darbas" išeina keturis kartus per metus, bet jo rėdytojai parenka atitinkamą medžiagą ir taip gražiai ją sutvarko, kad kiekvienas Darbo numeris vis atrodo įvairesnis. Bendrieji ir mūsų lietuviško gyvenimo opieji klausimai visada Darbe suranda savo atgarsį ir jie naujų minčių šviesoje pakedena. Todėl Darbas nėra ūmai senstantis.

Darbo vedamai politiniai minčiai takus skina J. Kaminskis. Jis nepaleidžia iš akių politinio gyvenimo raidos. Lietuviškoje spaudoje ir susirinkimuose sekli mintis nėra reta viešnia. Gal ji įkyri visur savo nosį kišanti. Štai Austrijos, V. Vokietijos ir iš dalies Anglijos darbo partijos savo veikimo gaires kitaip pradėjo nustatinti susiderinant su šių dienų naujais gyvenimo reiškiniais. Tai tik įrodo, jog socialistinis sąjūdis nėra savo dogmoje paskendęs, bet žengiąs kartu su gyvenimu ir akylai besidairąs. Tuos naujus socialistinio sąjūdžio posakius, kaip kas pasiskubino įvertinti kaip socialistinės ideologijos atėjančias laido tuves. J. Kaminskis sfr. "Posūkių ženkle" į tai pažvelgia kitomis akimis. Jis vertina tai kaip teigiamą reiškinį, o kas bus ateityje tai gyvenimas parodys. J. Kaminskis kiek abejingas ar socialdemokratams pasiseks nuoširdžiau susiprasti su R. Katalikų politiniu sąjūdžiu artimesnio bendradarbiavimo prasme, bet ir čia to straipsnio autorius palieka to klausimo sprendimą ateičiai. Atseit, klausimas svarstyti.

Dr. J. Pajaujis, prisimindamas Mykolo Slezevičiaus jo mirties 20metines sukaktuves, ta proga taip pat naujų minčių šviesoje parodo M. Slezevičiaus asmenybę. Ir jau ilgesnio laiko įsibėgime, įvairesnių istorinių dokumentų šviesoje, pagrįstai iškelia M. Slezevičių kaip didelį valstybininką, padorų ir taurų žmogų ir politiką. Dr. J. Pajaujis teisingai pastebi, kad M. Slezevičius, būdamas teisingas ir atviras, jautrus kiekvienam pavojui Lietuvai, negalėjo prileisti tokios minties ir patikėti, kad gali atsirasti tokių ne naudėlių, kurie kėsintys iš pasaulį nuversti teisėtą vyriausybę.

Ir dėl gruodžio 17 d. perversmo kaltinti M. Slezevičių dėl jo neapdairumo būtų tas pats, kaip nekaltinti vagi, bet apvogtą, kodėl jis nepasisaugojo.

Įdomūs trys eilerašėliai, kurių autorius Sibiro tremtyje kentėjo. Ir dar įdomesnės laišku ištraukos Vilniaus studento, rašyto Amerikoje gyvenančiai mergaitei. Jau vien tik dėl tų laišku ištraukų vertas šio Darbo numerio pasirodymas.

Iš tų laišku ištraukų seka, kad pavergtos Lietuvos besimokąs jaunimas nėra sėklumose braidžiojantis. Nors komunistų visai aplojamas, įvairiais pavardžiais vadžiojamas ir visokiais apinasriais neriamas - žabojamas, bet savo dvasios būseną nesužalojamas, nors ir dalinai palaužiamas, bet mąstąs ir ieškąs išieties. Ir jau sugebąs širdyje daug ko paslėpti, bet nemumaringinti ir net kas išgyventa, paslėpta, asmeniniuose laiškuose savaip pareikšti. Tai yra savo išgyvenimus, savas sat gimstančias mintis įsprauti tarp eilučių. — Jai jos skrenda vėjo nešamos, cenzoriaus nesurandamos, čekistų nesuprantamos ir nesugaudomos. Įdomu tokius išgyvenimus tarp eilučių išskaityti! Čia Darbo redakcija savo priedašu padeda skaitytojui lukštinėti, kas tais laiškuais norėta pasakyti.

Lenkų socialistų veikėjo Adam Ciolkosz įdomus pasisakymas apie revizionizmą ir revizionistus Lenkijoje. O kartu ir paliesta Lenkijos komunistų vado T. Gomulkos asmenybė. Viena aišku, Lenkija nėra sukomunistinta, jai svetimas visas iš Maskvos priimtas gyvenimas, bet, deja, tenka skaitytis su turima padėtimi, nes šiuo metu kitos išieties nėra.

A. Baltaragis savo diskusijoje pastabose gerokai ir rimtai pakedena A. J. Greimo užrašus. Vieno ir kito pažarstyta įdomių minčių, kurios sėklumose nepackandinamos.

J. K. pastabiai pasisako apie K. Bielinio "Penktuosius metus". Vykusiai parinkta kronika. Ji galėtų būti magesnė ir savo pastabomis trumpesnė.

Paminėtas Nobelio premiją laimėjęs italų poetas Salvatore Quasimodo.

Darbas visuomenės mokslų, literatūros žurnalas, tad nebūtų jokių nusikaltimų, jei būtų buvę suminėti ir kiti už įvairius mokslu darbus šiuo metu Nobelio premijas gavusieji.

Visai vietoje įdėtas iš K. Bielinio "Penktųjų metų Lietuvos socialdemokratų atsišaukimas, išleistas 1898 m. Vilniuje generolui Muravjovui paminklą atidarius. Tas atsi-

šaukimas buvo įdėtas ir užsiemio spaudoje, tarp kitų ir dienraštyje "Vorwaerts", Vokietijos socialdemokratų organe. Tai istorinės vertės dokumentas, mūsųose pamirštas... mat, socialdemokratų išleistas, o tokie dalykai, nors ir iš praicitės, lietuvių tautos kovas nušviečia, plukštybių mėgėjų nėra mėgiami, todėl neprisimintini, nutylėtini, kad sėklumoms nepakenktų tarpt.

ISIGYKITE LSS LITERATūros FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00

Knygos kietai irištos ir iliustruotos.

Įsigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

SIUNČIAME Į LIETUVĄ

Akordeonus, siuvas mašinas, vaistus, maistą, medžiagas ir Jūsų atnešus siuntinius. Didelis pasirinkimas prekių žemiausiomis kainomis. Pvz., 100% vilnos medžiaga paltui 3 jardai ar siutui 3½ jardo, rayon 2 suknelėms 8 jardai, vyriškas ar moteriškas vilnonis megztinis ir 3 rayon skarelės — \$49.99.

Užsakiusiems dvigubą kiekį už \$99.98 pridėsime "Universal" deimantinių rėztuką ir "Solingen" plaukams kirpti mašinėlę.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
CRawford 7-2126

NUPIGINTI NAUJAUSI LIETUVIŠKI REKORDAI

TIK PO \$1.25 VIENAS:
(78 apsisukimai per min.)

Kur banguoja Nemunėlis ir Kur Bakūžė Samanota. Solo Alg. Brazis
Ilgėsys ir Patekėk, Aušrinė! Solo Algirdas Brazis
Arija iš Operos Gražina ir Suviltas. Solo Algirdas Brazis
Ave Maria ir Nakties Tyloje. Solo Algirdas Brazis
Padarėtu Alutį ir Vai Audžiau, Audžiau. Solo A. Aleškevičiūtė.
Išgrisiu Tiltelį ir Beržų šakos žemai linko. Solo Lietuvninkas.
Soka Briedis, Choras ir Zvaigždutė. Solo Čudakova.
Juodasis ir Blezdinginis Jonkelis. Svedo Tautinis ansamblis.
Julijona ir Šiu, Namoi! Solo Grincevičiūtė.
Mano Merguzėlė ir Visur Tyla. Solo Šilgalis.
Sviesi Naktis Mėnesiena. Choras ir Aviza Prašė. Solo Jesiūnaitė.
Jaunųjų Pionierių pavasario daina ir Maršas. Choras.
Kubilas ir Latvių Sokis iš Juzeliūno Baletu. Orkestras.
Tarpautinis Studentų Himnas ir Darbo Daina. Choras.
Pasiutpolka ir Kubilas. Orkestras.
Pas Motinėle. Solo Tumalevičiūtė ir Žaliojoj Lankelėj. Sl. Lietuvninkas
Subatėlė ir Džigūnas. Akordeonas.
Pirmyn ir Varšavjanka. Choras.
Daina apie Palvą Arkli. Choras ir Laimutė Polka. Solo Ambrasas.
Valsas ir Žvakė ir Plastakė. Budriūno Vyrų Kvartetas.
Linksmą Giesmę ir Tyliają Naktį. Solo Motekaitienė.
Gul Siandieną ir Sveikas, Jėzau. Solo Motekaitienė.

PO \$1.00 VIENAS:

Tu, Lietuva, Tu Mano ir Dru-Lia. Pupy Dėdė ir Dėdienė.
Kai Aš Turėjau ir Kam Seri Žirgeli? Vanagaitis ir Olsauskas.
Tykliai, Tykliai ir Visur Tyla. Solo Babravičius.
Kur Bėga Sešupė ir Draugai. Choras.
Džinguliukai ir Gyvenk, Juokis ir Mylėk. Duetas su Orkestru.
Geismai ir Svajonės ir Oželis. Kvartetas su Orkestru.
Vainikas. I ir II dalis. Lietuviškų melodijų rinkinys.

PO \$2.95 VIENAS:

Balsio Smuiko su Orkestru koncertas (10 colių, 33 greičio)
Vainiūno Lietuviška Rapsodija ir Dvariono Sventės Uvertiura.
(10 colių, 33 greičio)

PO \$3.95 VIENAS:

Dainos Iš Lietuvos — Rūtos Ansamblis ir Solo Lionė Juodytė — 16 dainų viename (33 greičio) rekorde, 12 colių
Lietuviškos Dainos ir Sokių — 16 dainų ir Sokių (viename 33 greičio) rekorde 12 colių.

TIK \$4.50 VIENAS:

Algirdo Brazio dainų albumas — 8 dainos 4 rekorduose (78 greičio)

Rekordus siunčiame ir paštu į visas pasaulio šalis. Į Kanadą pridėkite \$1.50 ekstrą už pašto ir supakavimo išlaidas. Į Amerikos miestus \$1.00. Užsakiusiems rekordų nemaiau \$10.00 vertės, pašto išlaidas apmokame mes, ir dar pridėdame \$3.00 vertės rašalinį pieštuką dovanų. C. O. D. rekordų nesunčiame. Money orderį siųskite kartu su rekordų užsakymu.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE

3241 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Tel.: CALumet 5-7237

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9 val. Sekmadieniais 12—5 po pietų.

Budriko radio programos sekmadieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. 2:15 val. po pietų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pasiųskite Dovanų Velykoms

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su Inturistu Maskvoje.

NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIUI PASTATYTI

Prašykite naujo katalogo.

Didžiausias pasirinkimas geros rūšies prekių.

TELEFONUOKITE:

Phone:
WA 2-9354

**CENTRAL
PARCEL
SERVICE,
INC.**

220 S. State St.
Chicago 4, Ill.

Didi dovana mūsų tautos kultūrai

Dar kartą perskaičiau neseniai prieš Kalėdas išėjusį iš spaudos naujausią, imponuojantį, gražiai išleistą veikalą apie senovės lietuvių pinigus. Nepailstantis šios apleistos mūsų istorinės srities tyrinė-

tojas Jonas K. Karys davė mums, besigrumiantiems su mirtiniais pavojais lietuviškai kultūrai tremtyje, nepaprastą dovaną! "Senovės Lietuvos Pinigai" — gausiai iliustruota, kruopščiai ir su gilia meile pasiūlytam uždaviniui parašyta knyga — nudžiugins ne tik istorikus, numizmatikus, intelektualus, bet ir kiekvieną eilinį skaitytoją, kuriam garbinga lietuvių tautos praeitis buvo, yra ir bus prie širdies, kuriam ištikimybės savai Tėvynei joks dievukas, kad ir pats doleris, nenustelbs.

Nėsu specialistas vertinti knygos turinio; tai visai naujas mūsų raštijoje dalykas, kurį tik pats autorius, po 20 su viršum metų studijų, pažino ir žino. Ką jis mūsų numizmatikoje taria, reikės priimti kaip negincijamą tikrąybę. Tenorėčiau pareikšti koletą minčių, susibėgusių galvon "Senovės Lietuvos Pinigai" giliau paskačius, daugiau pavarčius. Žinote, skaitydami šią knygą žmogus žaviesi ir jaudiniesi. Žavi platus turinys, nuostabiai logiškas dėstymo būdas, sklandžiai (ne sausai "moksliškai") išreikštos mintys, kietai pagrįstos išvados; jaudina — nepap-

rastas autoriaus ryžtas, darbingumo dvasia, pasiaukojimas tremtinio sąlygose ir gili jo meilė tiek pačiam reikalui, tiek visų mūsų brangiai tėvynei Lietuvai.

Jonas Karys, Lietuvos laisvės kovų dalyvis — savanaoris, išsimokslinęs ekonomistas ir, kaip žinome, gerai valdęs žurnalisto plunksną, vėl gi savanoriškai pasiėmė nepaprastai sunkią temą. Senovės lietuvių pinigai buvo mūsų kultūros laukuose bene labiausiai apleistas plotas. Leistis į tuos dirvonus reikėjo didelio pasiryžimo, nes prieš autorių stovėjo debesys miglų ir begalės darbo. Niekas autoriaus nebaidė. Jis visu patrioti-mokslininko užsispyrimu ėmėsi atlikti tai, ko iki jo niekas dar nebuvo atlikęs; jis leidosi į milžinišką darbo barą matyt ta pačia jaunuoliška dvasia, kaip ir prieš 40 metų (nuo 1959 rudens) išeidamas tar-nauti pakilusiam kovon už laisvę savam kraštui...

Pagaliam, po daugelio metų darbo ir vargo, Jonas Karys gali drauge su visa tauta pasidžiaugti, kad veikalas, kurio taip senai reikėjo, jau yra. Sudėjus krūvon šią ir 1953 m. išspausdintą to paties autoriaus knygą "Nepriklausomos Lietuvos Pinigai", mes turime iš tikrųjų reikšmingą lietuvių kultūros lobyne vieno lietuvių įnašą. Tasai įnašas duos mums (ir svetimiesiems) nepalyginamai daugiau, negu tuzinai premijuotų ir nepremijuotų knygelių, kurios, kaip paprastai esti, po metų kitų vėl grįžta į popierio gaminimo katilus. Jono Kario veikalai niekad nepasens.

Vartydamas "Senovės Pinigai" skaitytojas visuomet ras gražiai, moksliškai (ir dar patriotiškai!), nuosekliai išnagrinėtą bei pavaizduotą geroką mūsų garbingosios tautos praeities sektorių, be kurio nušvietimo Lietuvos istorija nebuvo visa. Mainų įrankiai — pinigai yra vienas stipriausių praeityje buvusio valstybingumo įrodymų; be jų, mes

apie senosios Lietuvos valstybingumą turėjome daug kalbėti, dabar bus gana mažiau kalbų. Ir formuluoti jas bus daug lengviau, paskačius Kario darbą.

Šiame veikle Jonas K. Karys iškelia, nagrinėja ir suveda eilėn po deramu stogu žinių mūsų prisenusių archajiškuosius "pinigus", liedintus sidabro "kapas", lietuvių kunigaikščių bei Didžiosios Kunigaikštystės monetas iki jų galo (XVIII a. pradžia); duoda žinių apie Romos, graikų, arabų, čekų ir kt. svetimus pinigus, suvaidinčius šokį ar tokį vaidmenį istorinei Lietuvai kuriantis ir bręstant; išryškina, apipavidalina ir istoriniu metodu atbaigia lietuvių tautinius ženklus (jieties antgalvė, stiebų vartai, Vytis, skydas su dvigubu kryžiumi). Kartų kartos lietuvių turės kuo vadovautis. Ilustracijos, kurias autorius taip kruopščiai surinkęs ir išdėstęs knygoje ten, kur apie atitinkamą dalyką kaip tik ir kalbama (dar viena patraukli naujovė Kario veikle!), labai palengvins tiek išsimokslinusiems, tiek bent kokiam skaitytojui viską geriau suprasti. Tų iliustracijų — gyvos aibės; deja, kai kurios išspausdintos ne pakankamai aiškiai, bet čia kalbotos, kaip matyt, senos fotografijos, arba fotografuoti nusi-dėvėję radiniai. Autoriui turėjo kaštuoti daug laiko ir lėšų tiek paveikslų surankioti.

Džiaugiamės kartu su autoriumi: Lietuvos pinigai nuo neatmenamų amžių iki Ne-

priklausomybės laikotarpio imamai aprašyti, pavaizduoti, sutvarkyti istorikui, studentui, skaitytojui; nuo a iki z. Ir tai padarė vienas atkaklus augštaitis, užmiršęs save, savo sveikatą, poilsį; tremties metais pelnydamas, anot jo paties, "kasdieninę duonele" plieno fabrike prie užiančių mašinų... Kiti jo išsilavinimo tremtiniai Amerikoje bei Kanadoje neblogai įsitaisė: kas, pasimokęs, tapo bosu, kas "real estate" biuruose, švariai apsirėdę, skaičiuoja savo pajamas; Jonas Karys, apie savo paties reikalus tiesiog užmiršęs, metų metais dirba savo tautai. Ir ne tik dirba. Jo "nuobodaus turinio" knygoms nedaug turime entuziastų, tad abu su žmona paremia savo kukliomis santuokomis ir jų išleidimą. "Jei Jono knygų nereikia aptuku-siems išeiviams, tai reikia ir reikės mūsų Tėvynei", pateisina Joana Karienė savo šimtų, uždirbtų siuvelykloj ar šlavvykloj, "mėtymą" knygoms. Tose sąlygose, Jono Kario veikalai dar didesne verte mums suspindi.

Bendroje išvadoje: "Senovės Lietuvos Pinigai" yra labai įdomi knyga, parašyta lengvu "Kario stiliumi", pilna naujų žinių, naudinga visiems; anglų kalba parašyta santrauka duoda progos bei galimybių "perskaityti" ją ir kitataučiai. Form. 6 x 9, 396 psl., geras popieris, stipriai įrišta, patraukli aplankelė. Išleido "Aukelis", spausdino (rūpestingas darbas!) Immaculata Press, Putname. Kaina \$10.00. Mykolas Palemonas

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūkies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Chicago Savings & Loan Association

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat isikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų tapytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug metų didžiama įstaigų mokėjo tikrai 2% ir 2½% nuosimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius, nors nekurie skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiame College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikučiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvių dovanėlės ir kiti to skyles taupymo vaikams ir jaunuoliams siurprizai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: GROVEHILL 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.